

xii. simpla. xii. ad. vi. dupla proportio est; Itē inter caenā dñi & diem pasche duo sunt dies. et inter pasca et medium paschae quē quarta feria .ii. sunt dies. quo tendit. Lx. et ab ipsa die usq. sabb quo Lxx. peruenit. similit duo. qui sunt simul vi. Quatuor enim ad duo. duplū est ad simplum. Precedentes ergo numeri qui sunt in abstinentia significant duplam mortem nrām. simpla xp̄i morte esse destructā. Nos enim in anima et corpore. morti eramus obnoxii. Xpc̄ autem sua corporali morte. et animę et corporis mortem exclusit. Isti autem dies quos in dñi resurrectione cum gaudio et letitia celebramus. significant resurrectionē quam xpc̄ duplam sua simpla contulit. Ipse enim sicut solo corpore mortuus est. ita et solo corpore resurrexit. Nos autē et in anima primum resuscitat peccata dimittendo. et in futuro etiam corpora resuscitaturus est.

Capitulum ieiunii.

ORDO AD POENITENTIĀ DANDĀ. FER. IIII. QUAE EST

In primis premonere debet sacerdos om̄s xp̄ianos ex sacris scripturarum testimonis. quatinus capite ieiunii hoc est hodie ad ueram confessionem ueram q̄ poenitentiam festinantes accedant. De hac hieronimus inquit. Utinam tam cito conuertantur peccatores ad poenitentiam. quam cito dñs preparatus est. etiam mutare presinitam sententiam. Non enim temporis longitudinem requirit deus. sed affectu sinceritatis plenitudo pensatur. Gregorius. Satis alienus a fide est. qui ad

agendam penitentiam tempora senectutis expectat. Metuen-
dum est enim nedum sperat misericordiam. incidat iudiciū
tem q. Siquis te de peccato forinseco correxerit. tunc con-
fiteri interiora quae ille nescit. Deniq. ammonendi sunt
ut in cena dñi redeant ad reconciliationem sicut in con-
sequentibus dicetur. Si uero inter est causa. aut itineris.
aut cuiuslibet occupationis. aut ita forte hebes est. ut ei
hoc sacerdos suadere nequeat. iniungat tā quadragesimalem.
quā q. annualem penitentiam et reconciliet cū fratrem. Sa-
cerdotibus uero sumopere satagendum est. ut octo uitia
criminalia cū eorū sequentis atq. testimonis scripturarū
quib. cohercendi sunt homines atq. ad meliora puehendi.
omī studio intellegant atq. doceant sicut hic in fronte prima
ad nexa sunt. Quorū uitiorum octo haec sunt nomina. In
primis superbia. inanis gloria. inuidia. ira. auaritia. tristitia.
uentris ingluuies. atq. luxuria. De superbia qd̄ ē caput omī
um uitiorū. oriuntur supra scripta. vii. uitia criminalia.
Superbia dr̄ quasi sup̄ grediens mentē de eo qd̄ non ē. Vnde
superbus quasi extra uia ambulans. De qua scriptura. Initium
omnis peccati superbia. Et ideo initium dr̄ omnis peccati. quia
ipsa precessit in diabolo. et n̄ solū peccatū ē ipsa. sed etiam
nullū peccatum fieri potuit. potest. aut poterit. sine ipsa.
Porro cupiditas atq. superbia intantum unū est malū. ut

14
nec superbia sine cupiditate . nec sine superbia possit inueniri cu-
piditas . Non enim primus homo ederet de ligno phibito nisi
concupisceret . nec desereretur a deo . nisi prius ipse desereret .
De superbia dicit augustinus . Vitanda nobis e superbia . que et
anglos nouit decipere . et homines dissipare . hieronimus . Vir
superbi non decorabitur . nec uoluntate suam pducet ad fine . Am-
brosius . Supbia ex anglis demones fecit . humilitas aut homines
scis anglis similes reddit . De inani gla . i . uana q̄ḡ d̄r coenodo-
xia nascitur inoboedientia . iactantia . ypocrisis . contenti-
ones . p̄tinacia . discordia . et nouitatu p̄sumptiones . Est eni
uanitas inflata . appetitio uanitatū dulcis miseris . amara
perfectis . cui seruiunt dimidi . sub qua iacent elati . tantūq̄
eos ardor humane laudis inflammat . ut laboriosa opera
q̄ populi admiret̄ . et quibus fama diffunditur . sine labore
suscipiant et libenter exerceant . Vnde e quod ieiunare . ab-
stinere . uigilare . a ecclesia frequentare t̄ psallere . Cum haec
om̄a sine labore non faciunt . cū cū delectatione faci-
unt . ut ab hominib; quib; placere non deo desiderant ui-
deantur . Vnde ueritas . Amen dico uobis receperunt mer-
cede sua . De inuidia siue inuido . qui ab inuidendo alteriū
felicitate d̄r . nascitur odium . susurratio . detractio . exul-
tatio . in aduersis p̄ximi . Afflictio aut in p̄speris . De hac
ap̄t̄s comminatur dicens . Qui odit fr̄m suū . homicidā e .

Et qui inuidet intenebris est. et intenebris ambulat. Unde nil
infelicius potest esse inuidia. quae alienis torquetur bonis.
Inuidia enim sensum mordet. pectus urit. mentem afficit.
et qui inuidet similis est diabolo. qui per inuidiam hominem
de paradiso eiecit; De ira longa quae ab indignatione dicitur
a qua et iracundia eo quod accenso sanguine in furorem com-
pellitur. nascuntur rixae. tumor mentis. contumeliae. clamor.
indignatio. blasphemiae. De ipsa enim dicit scriptura. Ira in
sinu stulti requiescet. et alibi. Ira enim uiri. iusticia dei non
operatur. Et in psalmo de cottidiana ira. Irascimini. et nolite
peccare. et apostolus. Sol non occidat super iracundiam uestram. Et
alibi. Illa enim ira mala est. quae mentem turbat ut rectum con-
siliium perdat; De tristitia quae oritur ex ira. nascitur malitia.
rancor. pusillanimitas. desperatio. torpor circa precepta. uaga-
tio mentis erga illicita. Et sciendum est. quia inter tristitiam et
mestitiam hoc inter est. Mestitia cordis est. tristitia uultus.
Mestum enim tunc incertum dicimus animum. Tristis enim facie ita di-
nosceretur. abiectio uultu. pallido aspectu. turbidis oculis. tur-
bato uultu. De hac tristitia dicit apostolus. Quae enim secundum
deum tristitia est. poenitentiam in salutem stabilem operatur.
Sed etiam tristitia. mortem operatur. Alibi. Tristitiam non
des animae tuae. Isidorus. Vis numquam esse tristis. bene uiue.
Secreta conscientia tristitiam leuiter sustinet. De auaritia

15
quae gr̄ d̄r filargia . uel amor pecuniae quae ab auaritia dicta .
Vnde auarus quasi auidus auri qui nunquam opibus expletur .
Nascitur p̄ditio . fraus . fallacia . per iuria . inquietudo . uolentia .
et contra misericordiam obduratio cordis . De hac dicit ap̄t̄s . neq̄
uari . neq̄ rapaces . regnum dei possidebunt . Et salomon . Auar̄
non implebitur pecuniis . Et t̄m̄ . Auaro autē nihil ē scelestius .
nihilq̄ iniquius quam amare pecuniam . Et iterū . Cū enī morie
tur homo hereditas serpentes et bestias et uerimes . Hoc uero
uitium uincitur in largitione pauperū . in uisitatione infirmoz̄ .
in tegi mento nudorum . in reddendo quod iniuste sublatū ē .
et in fletu ac lacrimis cum contricione cordis sicut d̄ns dicit .
Si uis perfectus esse . uade et uende om̄a q̄ habes et da p̄ . et r̄ . De uentris
ingluuiae . quae gr̄ d̄r castimargia . id est ^torrída uoracitas atq̄
glutto siue gulosus qui agula dicitur . nascitur inepta letitia .
scurrilitas . immunditia . multiloquium . ebrietas sensus circa
intellegentiam . et est uitium spiritale . De hoc scriptū ē . qui
continet uentrē suū minuit uitia . Abundantia autē ḡscarū .
nutrit desideria mala . Multae aescae nutriunt uentrem for
nicationis . et apostolus . Non in comestationibus et ebrietatibus .
Et quia primus homo uitio gule cecidit . necesse ē . ut per absti
nentiam resurgamus . Laeta caro traxit nos ad peccatum .
afflicta reducat ad ueniam . De luxuria . quae aluxu nomen
accepit . et est immunditia corporalis . Vnde et luxuriosus

quasi solutus et corruptor dicitur. Nasitur cecitas mentis.
in consideratio . in constantia . precipitatio . amor sui . odiu
dei . affectus presentis seculi . horror autem uel desperatio
futurorum . Est autē uitium corporale . De ipso dicit apostolus .
Fugite fornicationem . et item . Fornicatores et adulteros ui
dicabit dñs . Hieronimus . Ne illi qui tunc habuerit termi
num luxurie qdo et uite . Diabolus per superbiā et forni
cationem omi hominū generi dominabitur . Omnib; peccatis
fornicatio maior ē . Melius est mori quā fornicari . Libido
in infernū mergit hominem . Et sciendum quia fornicatores .
libidinosi . sodomite . adulteri . incestuosi . constupratores .
raptores . molles . masculorum concubitores . immundi pollu
tores . impudici . generaliter luxuriosi nominantur . Vnde
fornicatio dñr amor legitimo conubio solutus . et uagus . ex
plendē libidinis consecrando licentia . De qua scriptura .
Qui fornicat in carne sua peccat . et maioris ē criminis . q̄
tollit membra xp̄i . et facit membra diaboli . Libidinosi
dñr . qui faciunt quod eis libet . Sunt enī cupidi uolun
tatis . Sodomite interpretantur exclusores ipsorū . Adulteri
dñr . qui alterius thoru uiolant siue polluant . Incesti dñr
quasi in castus ppt̄ illicitā cōmixtionē . i . q̄cū parente p̄p̄a
aut sorore . uel uidua . siue nouere filia . t̄ cognata . atq;
dō sacra p̄sumpserit fornicari . Stupratores dñr uirginu

corruptores. Raptores a corrupendo. quia qui rapto petit
 stup^r fruitur. Vnde inter stuprū. et adulteriū et incestū ita differt.
 Stuprū in uirgine. adulteriū in nupta. incestū in parentibus.
 Molles sunt effeminati. uel qui barbas n̄ habent. siue q̄ alterius
 fornicationē sustinent. De quibus ap^ls. Neq; molles regnū dei
 possidebunt. Masculorū concubitores. comites fornicantiū.
 in mundi. polluti. coinquinati. socii luxuriosis. pollutores. de
 formes. conmaculati. t̄ qui p̄p̄riis manib; se sordidant. impudici.
 a podice uocantur. Putorē enī foetorē dicim; siue impudicus.
 qui turpitudinē flagitio infert. Sed & alia uicia que licet ex
 superioribus oriuntur alus tamen uocabulis censent̄. sic sacri
 legiū qđ auḡ inter octo uitia cōputat. Sacrilegiū ē sacrarū
 rerū furtū. que postea in idolorū cultū cedunt. Vnde sacri
 legus dicitur ab eo qđ sacra legit et furat̄ contra leges. uel
 sacrilegus sc̄a loca uiolans. faciunt hoc a ecclesiā predones.
 Fures a furuo dicti sunt. i. a fusco. Nam noctis aduunt tēpus.
 Vnde inter furem et latronem hoc differt. qui alienum sub
 trahit fur est. qui furatur et occidit. latro est. A latendo
 enī dicit̄ latro. Peruiri dicunt̄ q̄ p̄pere iurant idē male.
 Falsidici. q̄ aliud fantur quā uerum. Ebrius d̄r q̄ ad tēpus
 bibit. Ebrius qui semper. De quo scriptura. Ebriosi regnū
 dei non consequentur. Acediosus ab acedia dicitur. qui an
 xietatem siue cordis tediū patitur. qui et inconstans t̄ uagus

qđ sic acedia

dictur. Aliquibus enī inter octo uitia reputatur. Parricida et patri-
cida hoc differt. Parricida est qui parentem occidit. patricida
qui patrem aut socium. fratricida qui fratrem occidit. Homi-
cida cōpositū ex homine et cede. unde et homicida. Stultiloquū
est. qui turpia et risum mouentia narrat. unde et stultiloquiū
nihil in se sapiens habet. Scurrilitas siue iocularitas quae ueni-
unt ex aliqua prudentia. risum mouent audientibus quibus
magis conuenit lugere. Turpitudine est. cum inflammantur
sensus nri ad libidinem et carnis titillationē. anima ignita suc-
cenditur. et nihil dei timore refrenatur. Idolatra dīr q̄ idola
seruit. et in pph̄. idolatriam sepe fornicationē appellatam
inuenimus. et qui plus nummū diligit quā deū. sculpturam
nummi colit. et idola in eis celata ueneratur. Susurro de so-
no locutionis appellatur. i. qui libenter inutilia audit. Vnde
scriptura. Non sis susurro. Malefici. et uenefici dnr̄. q̄ causa
mortis uenenu parant. et artificiose multa mala cōponunt.
Maledici. linguosi. siue litigiosi. Sortilogi et diuini. siue
fanatici atq; coniectores. qui sub nomine fictē religionis per-
quasda quas sortes scōz uocant diuinationes et scientiam pro-
fitentur. Arioli siue aruspices. p̄prie sunt qui circa aras idolorū
nefarias preces emittunt. Augures. qui auguria et uolatus atq;
uoces auium intendunt. Auspicia ultro enim ueniunt.
Fatuus est. qui quod fatur non intellegit. neq; quod alii

17
dicunt intellegit . et dicitur ex cors . De quo in euangelio . qui dixit
rit fatuae . Genus enim conuulsi est . Racha manus . et uacuis .
siue absq . cerebro . Est em̄ genus despectionis siue ir̄ . Unde in
euangto . Qui dixerit fr̄i suo racha . hoc ē p̄ uerbiu m̄ p̄ uirtuale .
Ecce uita breuiter digesta . p̄ que humanū genus a diabolo cotidie
in pugnat̄ . De cetero sciant sacerdotes xp̄i . q̄ quotienscūq . ad pe
nitentiā xp̄iani accedant . ieiunandū ē p̄ eis cū eis . p̄ eorū erratib̄ .
non dicat̄ eis q̄d̄ sacerdotib̄ iudeorū dictū ē ad d̄no . Ve uob̄ legis
peritis q̄ aggrauatis homines inponentes sup̄ humeros eorū onera
grauia . ipsi aut̄ digito ur̄o n̄ tangatis sarcinas eorū . Nemo em̄ po
test uacentem sub onere subleuare . nisi inclinauerit se ut porrigat
ei manū . neq . ullus medicorū uulnera infirmantiū pot̄ curare .
nisi foetorib̄ particeps fuerit . Ita quoq . sacerdos t̄ pontifex uul
nera curare non potest . nisi p̄stante sollicitudine et oratione .

Et quotiens dederis consilium peccanti . simul quoq . da ei peniten
tiam . statim quantū debeat ieiunare et redimere peccata sua .
ne forte obliuiscaris quantum eum oporteat abstinere . Tibi
enim necesse est . ut iterum ab eo exquiras peccata . q̄ ille for
sitā erubescat . iterū peccata sua confiteri . Non em̄ om̄s cle
rici aut̄ ullus laicus hanc scripturam usurpare aut̄ legere
debent . nisi soli illi quib̄ necesse ē . hoc sunt ep̄i t̄ pr̄bi . Sicut
em̄ sacrificiū offerre nisi ep̄i et pr̄bi quib̄ ^{n̄ debent} clauis regni celest̄
tis tradit̄e sunt . sic nec uita ista alius usurpare debet . Si aut̄

necessitas euenerit et presbiter non fuerit p̄sens diacon̄ suscipiat
penitentiā ac sc̄am. cōmunionem. Deniq̄. sacerdos hac auctori-
tate inbutus siue cōpunctus suscipiens penitentē. si laicus est
dimisso baculo. Quisquis uero ille ē. siue laicus. siue clericus.
siue monachus. suppliciter se inclinet ante sacerdotē. Tunc sa-
cerdos dicat hanc orationē. Dñe d̄s omp̄s p̄pitiū esto mihi pec-
catori. ut condigne possim tibi gr̄as agere. et reliqua. Deinde
iubeat eum sacerdos sedere contra se. et colloqui cum eo de
supra dictis uittis. siue exortationibus diuinis. ne forte
p̄ uerecundia aut ignauia. siue obliuione aliquid putridū
in corde remaneat. per qđ iterum diabolus eum aduomi-
tum peccati reducat. Consideret etiam sexum. aetate. con-
ditionē. statum. personā. et scđm hoc ut sibi uisum fuerit.
singula quoq̄ diiudicet. i. aliquos acerbis abstinendo. alios
elemosinas dādo. non nullos sepius flectendo ienua. siue
in cruce stādo. aut aliquid aliud huiusmodi quae ad ani-
mae salutem pertinent. Non omnib. ū una eadē discretio sit
unicuiq̄ horum. hoc ē inter diuitē et pauperē. liberum et
seruum. inter infantē et puerum. iuuenē et adolēcentē. acti-
tē et senē. hebetē et sc̄itū. scientē et ignarū. laicū et clericū.
monachum et ep̄m. pr̄b̄m et diaconē. sub diaconē et lectorem.
in gradu. in coniugio. uel sine coniug. int̄ uirginē et femi-
nam. int̄ canonicā et sc̄am monialē. inter debiles et infirmos.

18

inter sanos et peregrinos. De qualitate etiam pecorū uel hominum.
inter continentē et in continente. utrum uoluntate t casu t in
abscondito. quali compugnatione emendet necessitate t uolan
tate. loca et tēpora discernat. Attendat etiā sacerdos ut salui
sint om̄s. et n̄ pusillanimes. quia potentes potent torm̄ta pa
tientur. Itē. Luc̄ filius sirach. In iudicando esto misericors. pu
pillis ut pater. et puero matri illoꝝ. Et iacobus. Iuditiū sine
misericordia erit illi. q̄ n̄ fecit misericordiā. Super exaltat aut̄
misericordia iuditiū ut idē c̄ sequatur. Ut ait sc̄s benedict̄. q̄
uērā p̄nitentiā faciunt. agunt in ieiunio et fletu. in elemosinis
et orationib̄. et p̄petrata iterū n̄ faciunt. et si faciunt tam̄
n̄ p̄seuerent in eis quia d̄s dixit. Malū cogitasti. ignoui.
malū dixisti. ignoui. malū fecisti. ignoui. p̄seuerare in malo n̄
ignosco. Ergo q̄ p̄seuerat in malo. n̄ ignoscat. Et sic iudica iustū
iudicium sc̄dm̄ canones. ut alii timorē habeant; Neq̄ hoc omit
tendū ē. q̄ p̄t ista peccata affligunt̄ flagellis tēporalibus.
Inde suscitantur bella. incursionēs paganor̄. captiuitates.
pestilentiae. fames. egritudines. mortalitates hominum.
Atq̄. animalium. morbi. in commoditates. aeris siccitates.
in undationes pluuiarum. tempestates. tonitrua. atq̄. ful
gura noxia. in clementia frigoris. uehementia ardoris.
reges iniqui. potentes siue iudices pessimi. bestiae nocuae.
et horū similia. Decernunt iuxta. p̄ponunt supplicia.

uincula . tortōrēs . flagella . exilia . amputationes membroy .
amissiones rerum . mortes diuersi generis . et auferri nequeunt
de mundo . Fit etiā ecclesiasticū uigor . correptio . ex cōmunica
tio . de ecclesia exclusio . leges poenitentiae . anathematizatio .
ēstruuntur iudices . insistant officia . mittunt ultores . ut hoc
corrigan . et auferri n̄ possunt de ecclā . His uero peccatis sēp
manentibus . heu p̄ dolor . tam securi p̄gimur ad tenebras exte
riores . quasi nobis ibi cubicula extruantur . Delitax p̄parentur .
ministri p̄curentur . thesauri congerant̄ . ornamenta multipli
centur . cum scriptura dicat . Quod cūq̄ potest manus tua
facere instanter operare . quia nec opus . nec ratio . nec sapi
entia erit apud inferos quo tu p̄peras . Contra ista omnia
suscipiendū ē bellum . et acriter gerendū ne addāpnabilia
peccata perducamur . Post ista omnia scrutata sacerdos et
poenitente corroboratū . interroget eū ita dicens . Credis in
d̄m patrē . et filiū . et sp̄m sc̄m . respondeat poenitens . Credo .

Credis quia iste tres personae quas modo dixi . pater . et filius . et
sp̄s sc̄s unus deus sit . Credo . Credis quia in hac ipsa carne in
qua nunc es resurgere habes . et recipere siue bonū siue malū
p̄ut gesseris . Credo . Vis dimittere illis qui in te pecca
uerunt omnia . ut et tibi deus dimittat peccata tua ipso
dicente . Si n̄ dimiseritis omnib . peccata eorū . nec p̄t̄ v̄r
celestis dimittet uobis peccata ur̄a . si uult dimittere . sus

19
cipias eius confessionem . et indices ei poenitentiam . Si non uult . n̄
suscipias eius confessionem . Volens uero dimittere omnia his q̄
in se peccauerunt . confiteatur omnia peccata sua que recor-
dari potest . Precauendum est tamen sacerdoti de supra die-
tis utrius . ut eū exortationis gratia ad memoriam reducat . ne
quid aduersante diabolo occultum remaneat . Quo fac-
to fixis genibus in terra . et super ipsa innixus stans . suppli-
citer tensis manibus blando ac flebili uultu respiciens sacer-
dotem . dicat his uerbis . Multa quidem et innumerabilia
sunt alia peccata mea que recordari nequeo . in factis . in dictis .
cogitationibus . p̄ quibus omnib; misera mens mea conpungit̄ .
et acri interdum poenitentia erutiatur . Ideo q; consiliū immo
iudicium tuum qui sequester ac medius inter d̄m et peccatōrē
homine ordinatus es . supplex deprecor . et ut p̄ eisdē peccatis
meis intercessor existas humiliter imploro . Quo per dicto .
totū se in terram p̄sternat . et gemitus atq; suspiria t̄ lacrimas
p̄ ut d̄s dederit ab intimo cordis p̄ducat . Sacerdos ū patiat̄
eum aliquantis per iacere p̄stratum . iuxta qđ uiderit eum
diuina inspiratione cōpunctū . Deinde iubeat eū sacerdos surgere .
& cū steterit super pedes suos . cū tremore et humilitate presto-
letur iudiciū sacerdotis . & indicat ei sacerdos abstinentiā siue
observantiā . p̄pendens subtiliter p̄sonę qualitātē . modū cul-
pae . intentionē animi . et corporis ualitudinē . ut imbecillita

tem. Percepta autē sententia sacerdotis. iterū p̄sternent se sacer
dos pedibus eius petens p̄ se orationē fieri. ut suggerat ei diuina
uisitatio uirtutē constantē obseruandi quae illi iniuncta sunt.
et ita reuerenter sacerdotis iudicio obtemperare. Ac si ipso ab
diuinae maiestatis ore oportuna salutis suae medicamenta susce
pisset. Quia propter oportet ad penitentiam accedere cum om
ni fiducia. et ex fide credere indubitanter penitentia aboleri
posse peccata. etiam si in ultimo uitae spū commissa peniteat.
et publica lamentatione peccata prodantur. quia non uult
deus mortem peccatoris. sed saluatus miseratione dei uiuat.
Nam secreta satisfactione solui mortalia crimina non negam.
Cotidianā uero leuia q̄ peccata sine quibus haec uita n̄ au
ditur. dominica oratione purgantur. quorū ē dicere. dimit
te nobis sicut et nos dimittamus. Nā ipsa elemosina ē ueniā
homini penitenti ignoscere. Vnde dñs. Date elemosinā.
et omnia munda sunt uobis. Mensurā uero temporis ma
genda penitentia. ideo non satis attente prefigunt cano
nes p̄ uno quoq̄ crimine. sed magis in arbitrio antistitis relin
quunt. q̄ apud dñm n̄ tantū ualeat m̄sura tēporis. quā doloris.
nec abstinentia ciborū. quā mortificatio uitiorū. Sed h̄ sciendū ē.
ut cū uenerint seruit̄ ancillae ad penitentiam. n̄ eos cogatis tantū
ieiunare q̄ tū diuites. quā n̄ in sua potestate. Ideo q̄ medietatē
penitentiae eis imponite. Post haec ū dicit sacerdos sup̄ eū has orationes.

Exaudi dñe p̄ces n̄ras. & tibi cōfiteñtū parce peccatis. **Alia.**
 P̄ueniat hunc famulū tuū q̄s dñe misericōdia tua. **At.** Adesto dñe
 supplicationib; m̄is. nec sit abh̄i famulo tuo. **At.** Dñe d̄s n̄r q̄
 offensione n̄ra non uinceris. **At.** Adsit dñe q̄s huic famulo
 tuo. **Alia.** Da q̄s dñe huic famulo tuo. **Alia.** Precor dñe
 clementiā tue maiestatis. Et ret̄q̄. Quibus dictis. iubet sacer
 dos poenitente surgere de terra. sed et ipse surgat de sedili suo.
 & si loco uel tēpori congruit. ingressi ecclesiā et super genua
 uel cubitos uterq; innixus decantent psalmos. Dñe ne in
 furore tuo. ii. Benedic anima mea dño. Misere mei d̄s.
 O s̄i nomine tuo. Quid gloriaris. Deinde kyrie eleyson.
 Pater n̄r. Saluū fac seruuū tuū. Illustra faciē tuā. Mitte ei
 dñe auxiliū desco. **OR.** O s̄ cui indulgentia nemo n̄ indiget.
Missa post confessionē. **AN.** De necessitatib; **OR.** O s̄ qui
 iustificas. **EP̄ta.** Lauamur. **GR.** Saluū fac seruuū tuum.
Euangl. Duo homines. **Off.** Misere mei d̄. **Suf obt.** Hui
 dñe uirtute misereri. **CO.** O s̄ p̄pitius. **Ad CO.** Purificent nos d̄.
Eodē die fit coll̄ adscām anastasiā. **ANT.** Exaudi nos dñe
 qm̄ benign; **E.** Saluū me fac d̄s. Interim ponendi sunt
 cineres. ^{sup. capta} sic antiphona testat. **OR.** Concede nob̄ d̄. **AN.** Ad
 p̄cessionē. Iuxta uestibulū āl̄ immutem̄ habitu. Ā parce dñe
 H̄i finitis. sequit̄ letania. De h̄iōe statio adscām sabina.
Sabbatum ante palmas ita p̄titulatur in sacramento.

Sabbato uacat. dominus papa elemosinā dat; Cogitare s̄ oportet
qualiter eadem die potissimum elemosina tradenda sit; Ubi
notandū qđ ea quae colimus circa passionē dñi & resurrectionē.
atq; ascensionē in caelum. in cōmemorationē illarū rerū quae
suo intempore facta sunt agimus. ut illud. Quotienscūq; fece-
ritis. Et reliq̄. Habemus opus precedentis elemosinae p̄sentis
sabbati. qđ ad memoriā reducā; Cur enī isto die elemosi-
na specialius ab apostolico tribuat̄. cū omni tēpore danda sit.
Iohannes euangelista insit. Ante sex dies paschae uenit ih̄c in
bethania in domū symonis leprosi. ibiq; libarū quatruiduanū
resuscitauit. feceruntq; ei cenā ibi. Maria ergo accepit librā
unguenti. et unxit pedes dñi. Et ceter. indignante phoc iuda
p̄ditore. Ih̄c in laude mulierū ita respondit. Op̄ bonū opera-
ta ē in me. Ubi cūq; fuerit p̄dicatū. & ret̄; Qui enī bene uiuit. pe-
des dñi unguento ungit. Unguentū enī illud iustitia fuit. ideo libra
fuit. Qui supflua dat pauperib; pedes dñi capillis suis tergit.
Domus impleta ē odore unguenti. & mundus repletus ē fama bona
mulieris. Unde apostolicus uir in memoria deuotissime mulieris.
membris xpi hodie facit. qđ ipse fecit. capiti. & ideo a statione
publica uacat. Non tamen ac celebratione missae. quia huic nego-
tro insit. & quia de hac feria officium p̄priū non habet. De eisdē
feris repetit̄. idē de iiii. feria. AN. Liberatos. ms. lect. Zacharie
pp̄b. Haec dicit dñs. Exulta satis filia. hierusale. ecce rex tuus de

mis tibi. iustus & saluator, ipse paup & ascendens sup asnam, &
sup pullu filiu asine. & r t q. Euangtm. Scdm lucam. Cum app
pinquiss & iuc ad bethfage: & bethanna. & r t q. **DE DIE**

Hesternā die dñs in bethania in domo symonis. **PALMARU**
recubuit. hoc ē sexto die ante passionē. Hodie uero quodē
quinto die ante pascha. exiens de bethania. misit duos
discipulos in hierusale dicens eis. Ite in castella. quod contra uos ē
& inuenietis asinā & pullum. soluite & adducite mihi. Qui soluentes
adduxerunt ad ihm. & imposuerunt uestimenta sua. & eū desup
federe fecer. Cū au disset turba quae uenerat ad diem festū qd̄ iñc
pgeret ierusalem. acceper ramos palmarū. uenerq; ei obuiam ēē clamabant.

O sanna benedictus qui uenit. & r t. De hac die sciendū ē. qd̄ diuersis
uocabulis distinguit. id̄ dies palmarū siue florū. atq; ramorū. osanna.
pascha petru. siue cōpetentium. et capita lauantium. Dies palmarū
ideo celebrat. quia in eo dñs tendens hierosolimā. occurrit ei turba
plurima. hinc inde clamando. osanna. qd̄ interpretatur saluifica.
siue saluos nos fac. Est enī ebreus sermo. qui apud illos dicitur.
osianna. In ramis palmarū significatur uictoria. quia erat dñs
mortē moriendo superaturus. atq; p̄ropheum crucis de diabolo
mortis principe triumphaturus. In ramis arborū intellegunt.
dicta patrū & exempla. Turba plurima significat innumerabi
lem martyrū exercitū. qui corpora sua p̄ dño tradider. Uestim
ta aptoz. opera sunt iustitiae. Unde in psalmo. Sacerdotes tui in

duantur iustitia. In asello quos sedebat. indicabat simplici
corda gentilitatis. quā p̄sidento atq; regendo p̄ducebat ad usionē
pacis æternæ. Pascha petitiū siue cōpetentiū d̄r. quia hodie sim̄bolū
competentiū tradebatur. p̄p̄t̄ confinem dominici paschæ sollemp
nitatem. ut qui iam addi grām p̄cipiendam festinant fidem
quā confitent̄ agnoscant. Competentes enī quasi simul petentes
dicuntur. id̄ grām xp̄i petentes. Capita lauantiū ideo hunc
diem appellat uulgus. quia tunc mos ē lauare capita infanti
um. qui unguendi sunt sabbato sc̄o. ne forte obseruatione quadra
gesime sordidati ad unctionem accederent. Quanta uero reue
rentia ^{hæc} ante consuetudo ad deuotissimis uiris excolitur. libant
pax̄p̄ inferere. Hodie p̄paratur quod d̄a portatoriū honestis
sime in quo intron̄t̄ tr̄ sc̄m euanḡl̄m qd̄ intellegit̄ xp̄e. & statuit̄
in eccl̄a. ante aram. Und̄ cler̄ p̄cessur̄ ē. Deinde aduñt̄ palme &
flores atq; diuersa genera frondiū seu oliuarū. sup̄ que d̄r hęc ora
tio a sac̄dote. Om̄ps̄ d̄s q̄ ante quā filiū tuū d̄m̄ nr̄m. p̄ nob̄ mortem
p̄peti sineris; seq̄t̄ benedictio palmæ. siue frondiū. Om̄ps̄ d̄s xp̄e.
His fr̄ntis. dantur acustodib; palmæ. Accipientesq; populi ramos
arborū oliuarum siue flore. inchoatur. int̄f. Pueri ebreorū.
Dem̄t̄ suscipitur ad iaconbus sup̄ scriptū portariū cū euanḡl̄o
baulantes cum ingenti exultatione iugum xp̄i suæue & onus eius
leue. p̄cedente aqua benedicta cum candelabris atq; timi
amateris cum alis ornamentis. Insup̄ etiā laicorū scola cum

vexillis atq. gunt fanonibus a longe p̄cunte; Exeunte enī clero seu
 populo ab ecclesia. inchoat Antifona: Cū appropinquaret dñs. Qua
 finita. inchoat scola. antif. Ceperunt. Itē. Cū audisset. Itē ant.
 Appropinquante. Cū ingressi fuerint ciuitatē uel coenobium. dñs
 respons. Ingremente dño. Itē ant. Colleger. ũs. Unus autem.
 His finitis. ante atriam ecclesie seu loco cōpetenti subsistit scola cum
 baiulis et reliquo ornatu. et clerus seu populus expectant in loco
 atrii inchoantes. ANT. Occurrunt. turbae. R. Scola. ANT. Cum
 angelis. Hac finita. inchoatur a duobus cantoribus qdā uersus:
 I. Israhel est rex. R. S. cler. Aspiciens seu inclinans se ad sup scriptū
 sem euangelii. Gloria laus et honor. In ordine sequunt alii uersus.
 His finitis. incipit scola cū baiulis. a Pueri ebriorum. et tunc p̄terit
 om̄is plebs. hinc inde frondes seu flores. decantantes. a. Osanna
 filio dauid usq. ad atriū. et sic intrant ad missas. Ministri ũ
 tenent palmas in manib. usq. ad cōpletionē missae. Intermittunt
 aliqui salutationē in passione p̄ dñs uob̄ cū. qd̄ n̄ legit̄ in ordinib.
 si in parasceue tantū ubi recitēt officium sacerdotale. Ideo aut̄ haec
 ebdomada maior dñs. quia in ea maxima ē adhibenda parsimo
 nia. siue quod maior officium recolitur in ea. **F**ERIA. iiii.
 ebdomadē maior. hora tertia. p̄cedit a p̄ticus cū om̄i clero seu po
 pulo ad eccliam et dic̄ orationes sollempnes sicut in sexta fr̄. His ex
 p̄tis. osculato altari egreditur. Presbiteri uero eccliarū. tam ur
 bani quā sub urbani reuertuntur ad titulos suos ut hoc ordine

fr̄ sui compleant. Hoc scientes aut quod pontifex p̄ se intermittit
ibi cum cōmemorent. Postea uero hora octaua ingrediuntur
ad missas. more solito. Ideo h̄ orationes hodie celebrant. q̄
in hac fr̄. iij. consiliū fecer̄ iudei ut occiderent dñm. Vnde nos
ad memoriā reducere debemus crudele consiliū iudeoz. et man
suetudinē xp̄i. ut contra omnē iniuriam armemus nos armis
orationis. et patientiæ sicut ipse fecit dicens. Pater ignosce illis.
Sequitur manifesta diffinitio cur primus responsz unū habeat
uersū. secundus .v. Primus homo adam duas mortes passus ē. In p̄ma
lect̄ et primo responsorio mors animæ. In sec̄da et in sec̄do. mors
corporis signata ē. Caro namq; saluatoris p̄ salute corporis. S
anguis uero p̄ anima nr̄a effusus est. et q̄ om̄is homo unā habet
anima. idcirco primum responsoriū unū sequit̄ uers̄. Responzor
sec̄d̄. .v. uersus habens. .v. corporis sensus significat in adam mor
tuos. quos xp̄c moriendo & resurgendo reuiuificauit. & pris
tino reddidit statū. Passio. q̄ legitur ostend̄ iudeoꝝ consi
liū p̄ualuisse ad tempus. & mansuetudine xp̄m perse uersas
se. Quod autem sine saluatione p̄mittatur q̄t̄ dominica nona.
gitur die. signific̄ iudeoz̄ p̄uam conuentum contra xp̄m
conspirasse. & discipulorum silentium propter tristici
am passionis illius que uis̄ usq; seruata ē. qua die pri mus
homo conditus ē. & redemptus. Per tres continuos qui se
cuntur dies. id. .v. & .vi. & .vii. fr̄. triduanā dñi sepulturam

celebrant. Ac hoc ut compaginem humilitati sepulture eius
amittimus ex celsa nra. id gla patri et campana id signa.
FERIA. V. IN CAENA DNI.

IN HAC SACRA festiuitate diuersa gestasunt & gerunt. Surgent
dumē. enim a uigiliis hora noctis. viii. & omni lumine decorat
ecclā. Ab hac nocte usq; in sabatō sc̄m nondr. dñs in adiutori
um. more solito. neq; gla patri. in psalmis. neq; in respoñ. neq; in
ullo loco. Cantor uero mox inchoat. ANT. Sicut in antiq̄ conti
netur. Lector uero non petat benedict̄. neq; a sacerdote compleat̄.
sed ex uerbis lectionis iubeat̄ fine facere. aut certe ex terminatione.
Lect̄ primę de lamentationib; hieremę. Scđę de tractatu psalmi.
Exaudi oñs orationē cū tribulor. Tercia de ap̄to. Conuenientib; uo
bis in unum. In parasceue uero & in sabato sc̄o de sup̄ dictis lamentatio
nib; & tractū auḡ in eodem psalmo. nouissime de ep̄ta pauli festinat̄
mus ingredi phas viii lect̄. seu psalmos. Ac respoñ. qui recoluntur
in his tribus noctibus. Insinuatur qđ dñs descendens ad infernum.
inde tria genera hominū rapuit. & transfēcit ad celos. ad societatem
uidelicet viii ordinū anḡlorū. ficti ē. duo in lecto. dua molen
tes. duo in agro. Accendunt̄ enim in hac nocte lumina xxiiii.
& extinguuntur p̄ singulūm lectionem et respoñ. Quę fiunt
Lxxii. in lumnationes et extinctiones. Tot enī horis iacuit
xp̄c in sepulchro. lumen & cantus. gaudium & letitiā signific̄.
Extinctio luminum defectū. Lxxii horas q̄ consecratae sunt xp̄i se

putata. Hoc enim ordine p̄ singulas noctes extinguunt. In ini-
tuo p̄mi psalmē ē. custos paratus cū canz in loco dex tere par-
tis ecclē. & mox ut primā antiph̄ audierit. extinguit p̄m̄
lucernā. In fine uero seq̄tis psalm̄ ex parte sinistra tutat aliā.
in medio terciā. Hoc ordine alius p̄sequitur. His om̄ib. ex tunc
tis simili modo inmutatis p̄singut antiph̄ extinguntur.
Dicto etiam uersu ante euangl̄m. subtrahitur media & re-
seruatur usq; in sabato sc̄o. His finit̄is uadunt poratoria psal-
mos canendo cū antiph̄is am̄t̄ ecclē ḡloa patri & ^{caetera} contra ubi
recolitur ḡla sc̄e trinitatis. Quia unā ē p̄son̄ filii dī & filii hom̄
nis qui pati uenerat. confirmat se sc̄a ecclē capta suo & de glo-
rificatione ei reticet usq; dū exaltetur p̄ triūphum uictorie.
Quia ordo predicator̄ tempor̄ passion̄ siluit. reticetur son̄
signor̄ atq; campanarū. Pro hoc enim humilior son̄ lignor̄.
ad congregandum populū adsum̄t. A pacis osculo siue saluta-
tione abstinetur. n̄ quod m̄lū sit ubi ex caritate p̄fertur.
sed ad uitandā salutationē pestiferā qualē uidas p̄ditor
exercuit. ut demonstrēt̄ q̄ in uiriā. passus ē xp̄s. a suo discipulo.
& nos item eandē in uiriā. fratrib. facere. Signo enim doloso
traditus ē d̄ns. In uirtatoriū non cantat̄. ut doceant m̄lū con-
uentū uitare suos q̄t fuit apud iudeos de nece xp̄i. Sacer-
dotale officiū ideo his diebus n̄ agit̄. quia p̄cussus ē pastor.
qui ē xp̄s. et arietes gregis dissipatis sunt. Isto die penitentes

247

ad remissionem peccatorum redeunt. Juxta decretalia innocen-
ti pape quod dicit. De penitentibus autem qui siue ex grauioribus
confessione siue ex leuioribus penitentiam gerunt. si nulla interueniat
egritudo. fr̄ v. ante pascha eis remittendum rom̄ne eccl̄e
consuetudo demonstrat. Post hoc egreditur penitens m̄ne de
loco ubi penitentiam gressus. & in gremio eccl̄e presentat̄ p̄strato
om̄i corpore intra. tunc decantatur h̄ psalmi. Misere mei
d̄s cum antiph. *Comundū. Deinde k̄ yriet. & pat̄ n̄r. capitu-
la & p̄ces. Saluū fac seruū tuum. Conuertere d̄ne. Mit ta tibi
d̄ns. Illustra faciem tuā. D̄ne uide humilitatē. Exaudi me d̄ quo
benigna ē. misericordia tua. OR̄. Adesto d̄ne supplicationib;
n̄ris. & in quietam prim̄ indigeo misericordia tua. & r̄t. At.
Presta q̄s d̄ne huic famulo tuo dignū penitentię fructū. **ALLA.**
D̄s humani generis benignissime conditor. & misericordissime
reformator. At. D̄s sub cuius oculis om̄e cor trepidat. om̄is q;
conscientię contremescunt. & reliqua. Post hæc uero amoueat̄
a sacerdote ut q̄t penitendo deluit iterando n̄r̄pt̄at. **MISSA**
unde sup̄ A Ego aut̄ in d̄no speraui. **OR̄** Om̄is semp̄ d̄s confiten-
tib; huic famulo. **LECT̄.** Querite d̄nm dū inueniri potest. **GR̄** Venes-
sit. **Cugt̄.** Subleuatis ih̄e oculis in celū. **off̄** factus ē d̄ns firmamen-
tū. **sec̄** Virtutū celestium d̄s. de cui; gr̄e rore descendit. **Cō** Inlu-
m̄n̄ fat̄ ē tuā. **ad cō** Concede q̄s d̄ne. ut p̄ceptū noui sacramenti
mysteriū. **Eodem die altaria templi & parietes siue pauim̄***

ta ecclā lauānt^r & uasa dño sacra purificent^r. Quāuis forma
tui possit congruere lauatio eorū. tam̄ non de ē. aliquid mysticum
Parietes domⁱ uocabulum hñt ecclā. quia continet ecclā. n̄ tam̄
sunt ipsa ecclā. ac p̄ hoc quia ecclā conuocatio interpretatur. ho
m̄nes sunt ecclā non parēntēs domus. Quia men p̄ p̄tra sc̄ificānt^r
ab ep̄o. ut in eis inuēt^r aduentus angelorū. & hom̄nes in ea intrantes ab om̄i
turpiloquio et seurrilitate nouerunt se continere. ut audiant quod
moyses audiuit q̄do uoluit uidere rubum ardentē. Solue calcia
mentū de pedibus tuis. locus enim in quo stas terra sc̄a est. Calcia m̄ta
que ex mortuis an^{li}mb^{li} fiunt. ueteris hominis peccata sign^f.
Intrantes nos in loca sc̄a ubi dñs ē et angeli eius. ex uam̄ nos h̄sc̄al
ciamentis. & ea q̄ sunt dñi cogitemus. Pavimentū ecclā. auditores
magistrox sunt. Lauatio domⁱ q̄ nuncupatiue ecclā d̄r. signū est
lauationis pedū fr̄m. Lauatio pedū fr̄m. signū ē remissionis pecca
torū. siue q̄do ad om̄no remittunt^r. seu in uicē a nob̄ ipsis. Hodie chris
ma conficitur & consecrat^r. Qñd̄ xp̄s id unctus. ac crismate appellatur.
Ungentū istud. moyses primū in exodo iubente dño cōposuit. quop̄
m̄ aaron et filii ei in testimonū sacerdotii et sc̄itatis puncti sunt.
Deind̄ quoq; reges eodem crismate sacrabant^r. Qñd̄ et xp̄i nuncu
pantur. ut illud. Nolite tangere xp̄os meos. Erat q̄ eo temp̄r
tantū in regib; et sacerdotib; mystica unctio. Sed post q̄ dñs n̄r
uerus rex & sacer̄d̄ aternus adō patre celesti hoc ē. mystico est
delibutus ungento. Jam̄ n̄ soli reges et pontifices s; om̄is ecclā

unctione chris-matis consecratur: pro eo qd membrū ē a terny regis: et
sacerdotis. Conficit̄ enī ex oleo mundissimo. & opobalsamo quia genus
regale et sacerdotale sumus. Ideo post laua chrū unguimur ut xp̄i
nomine censeamur. Chrismat enī unctio sc̄ificat iam uiuentem
ex mortuis: et idēo fr̄. v. conficit̄. quia. v. x̄tate mundi ad nos xp̄c
uenisse phibetur. siue qd ante biduum paschz maria caput ac pedes
dn̄i p unx̄. Benedicitur oleum p infirmo. quia passio dn̄i aucto
rem mortis destruxit. Gr̄a eius q̄ significat̄ polei unctiōne arma
ei q̄ sunt peccata cotidiana destruit. iacobo ad testante. Oratio
fidei saluab infirmum. & si in peccatis sit dimittuntur ei. Cuius sig
num ē olei unctio. Eadem die hora nona scilicet qdo dies sunt lon
giores. seu hora. v. qdo breuiores. excutitur ignis de la pide in loco
foris basilicam. & inluminatur candela. de quo igne nouo inlu
minatur a mansionario ecclae lampas una. & seruatur usq̄
in sab̄ sc̄m ad inluminandū cereum. qui eodem die ē benedi
cendus. de quo in sab̄ sc̄o dicendum ē. Su p̄ scripta uero candelam
inluminatam ponit mansionarius in summitate canne. ita
ut respiciat ecclam q̄ ingressuri psequente eum populo cum summo
silencio atq̄ inclinatione. Ipsa uero ecclā absq̄ lumine erit.
Custodes autem lampades. qui ante altare ita preparatas
habeant. ut absq̄ ullo impedimento cuius cumq̄ retardationis
manu mansionarii cum eadem candela possint accendi. De in
ceps uero acustodib; omni lumine decoretur ecclā. et sicut

isto die. *ta x* a u m u s. sic et fr̄. vi. atq. sab. bato. *to* ordine ut aman
fionario fr̄. q. por. te. tur. fr̄. vi. ab archid. sab. bato. ab ep̄o iuniorē.
In coenobus uero. fr̄. v. ac u. stode. *xcclx*. fr̄. vi. appos. Sab. bab
bate. Post illuminationē uero *scclx*. inchoatur admissam. *ān*.
Nos autem. Interim egreditur pontifex de sacratio cum diaco
nib. dalmaditatis. et. vii. cereostat. ante eum sicut in die
sollemni cum omī scilicet ornatu. Dum transierit p̄ medium
scole. Annuit illi ut dicat gl̄iam. Ante q̄ uero ascendit a alta
redat pacem p̄ ori ep̄o. & p̄ pri. p̄ r̄bo. deind. diaconibus.
Uen. ensq. ante altare. inclin. at se adorationē. p̄stratus in terra
usq. aduersum rep̄tentium. Quo finito. d̄r. *k̄yrieison*.
Deind. d̄n̄s uob. cum. & p̄ agitur missa. Ipso die. ita con. ficitur
crisma. In ultimo admissam. ante q̄ dicitur p̄ quem h̄c om̄a
d̄n̄e semp. bona creas. Leuatur de ampullis quas offerunt populi.
& benedic. tam d̄m̄n̄ papa quam om̄s p̄ r̄bri. Deind. sequitur ex
orcismus olei. His expletis. seq̄tur oratio domica. Libera nos
q̄s d̄n̄e. Pax d̄n̄i. & agnus d̄i. et communicat. s̄ot. ponti
fex. et red̄t ad sedem suam. & sequitur ad cō. D̄n̄s ih̄c p̄ quā cepit
p̄s. Beati immaculati. Ad rep̄tentium quantum necesse erit.
Interim communicat. clerus seu om̄is popl̄s. Sequitur ad comple
dū orat̄. Hac expleta dicit diaconus. *Item* missa ē. *Sui* subsequuntur
uespere ut in antiphonio continet̄. De eod. uero die legit̄ in ordi
nibus. q̄d. reseruan. dū. s̄it. de corpore d̄n̄i. ad emun. c̄and. in

crastinum . auḡ adianuarium . Sunt qui cotidie eucharistiā uolunt
 sumere . & quia in pascha non conficitur corpus dñi . necesse ē . ut
 hi quibus ē uoluntas communicandi habeant sacrificium de priori
 die . Qd̄ tam romani non faciunt . In isto enī die consumat̄ agnus
 typicus . consumat̄q; modus communicationis . & illud uet̄ sacram̄tū
 p̄ calicē quem porrexit discipulis suis . dō gr̄as agendo quod uetera
 transitoria & uentura noua quę debem̄ expectare usq; in resurrectio
 nē dñi . Dix̄ enī dñs . Non bibā de hoc gemmine uitis . usq; in diē illū
 & cetera . Deim transit̄ ad conuiuium ex quo cēna dñi uocāt̄ . Cēna
 enī dominica dicit̄ . eo qd̄ ipse dñs cū discipulis & pascha fecerit . Hoc
 aut̄ ordine factū est . Circa uesperū uero cēna facta . id̄ parata .
 & ad conuiuantiū mensā usq; p̄ducta . non transacta neq; finita .
 surgit inē ac cēna & ponit uestimenta sua . & cū accepiss̄ linteū
 p̄cinxit se . Deinde misit aquā in peluim . Veniensq; primū ad petru
 cepit lauare pedes eius . & extergere linteo quo erat p̄cinctus . &
 discipulorum . Cui dixit petrus . Dñe . tu mihi lauas pedes . Et dñs
 ait . Quod ego facio tu nescis modo . scies aut̄ postea . & reliq̄ .
Postquam autē lauit pedes eorum . recubuit iterū . adhuc enī cēna
 bat̄ . Cū dñs surrexit & lauit pedes eorum . nā postea recubuit
 & buccellā suo traditori postea dedit . Erat enim iam nox .
 Utiq; nondum finita cēna . hoc ē . dum adhuc panis immensa ess̄ .
 post pauca ait discipulis . Si ego laui uros pedes . & cetera . usq; & uos
 ita faciatis . Aliqui enim uiri religiosi sumunt prius parū & postea

lauant pedes. deinde caenant. Hoc imbuti exemplo fideles xpiani
non dedignantur facere conseruis suis. quod xpc fecit discipulis.
hoc e pedes omnium lauare. tam pauperum quam peregrinoru. &
Aliqd de copis suis tribuere. Et qui hoc non ual. & debitu sibi pximis
relaxet. quatinus illi remittatur in caelo. Ipse eni nob cotidie lauat
pedes. qui interpellat p nob. Ipsum eni signum lauatio paumtor
accetie. In lauatioe pedu decantantur hac amphong. Postquam
surrexit dñs. Siego d. Dñs ihc. mandatū nouū. In hoc cognoscunt
Oligam' nos. In dieb. illis. Caritas e. His finitis. nudantur altaria
iam circa noctē. & sic pmanent usq. ad sabbatū sem. Altare
xpm significat qui tunc nudatus e a uestimentis. hoc e ad scriptis
quando relicto eo omf fugerunt. In hac enim nocte xpc ueteri
lege finem dat. quae non soluebat peccata sed puniebat. Dat
initium noui testamenti. p quod peccata absoluuntur. Ab hac
enim nocte usq. sabbatum sem non nulli serui di. imitantes aptos
ieiun pmanent. Aliqui uero contenti sunt pane tantū & herbis.
atq. legumine siue sicera. **FER. VI. IN PARASCEUE.**

Parasceue. pparatio interpretat. quae & vi sabbati dicit. in hoc
enim die pparant iudei quae in sabbato erunt necessaria. iuxta qd
de manna pceptū e. vi. die colligatis duplu. & ideo in sollempnitate
habet. quia eo die xpc misteriu crucis expleuit. ppter qd in
hunc mundū uenerat. ut qui a ligno p cussi fueramus in adam.
rursū pligni mysterium sanarem. Huius eni causa triumph.

27

humana possibilitas xp̄o p̄ omnē mundū celebratē annuam
p̄b̄a. p̄ eo qđ dignatus ē sanguine passionis sue redimere peccatū
mundi. & p̄t̄ crucem morte deuicta absoluerē. Tripertita autem
ratio dominicæ passionis ostenditur. Prima. ut xp̄c̄ p̄ reatu mun-
di redemptio daretur. & hostas antiquus uelut amo crucis caperetur.
scilicet ut quos obsorbuerat euomeret. non potentia uictus sed
iustitia. Secunda causa ē. ut secutorib; hominib; uitæ magis
teriu p̄beret. ad hoc enī ascendit in crucē. ut p̄ nobis passionis
& resurrectionis p̄beret exemplum. Tertia causa ē. susceptę crucis.
ut superbia sc̄li. & inflata sapientia. p̄ crucis stultā ut putatur
p̄dicationem. humiliata corrueret. ut pateret qđ stultum dī ē
quantū sit sapientius hominib;. Cur autē hodie missa non
cantat̄ sed neq; in sabbato sc̄o. donec ad uigiliās noctis. sc̄s innocen-
tius papa in decretalib; dicit. Iste biduo sacramenta penitus nec
lebrari. quia p̄ cussus ē pastor & oues gregis dissipatę sunt. seu qđ
ap̄tos quos imitari debemus. Iste biduo in tristitia & merore fuisse.
& ieiunos usq; in resurrectione p̄ mansisse credimus. In ipso autē
die hora. v. deportatur lumen ut supra ab archidiacono seu
p̄posito. & illuminantur lampades. vii. Pontifex autem seu
clerus atq; populus p̄cedunt ad accētā. Interi uero egreditur
archidiaconus cum aliis diaconib; de sacario. in diti scilicet
planetis fuscis. & duo cereostata ante ipsos cū cereis accensis. pro-
cedentes usq; ad altare cum silentio. & oratione completa.

Atq; osculato altari. uadunt ad sedē pontificis more solito. Dēde
Annunt archidiaconus subdiacono ut legatur lectio prima.
S e q̄t̄ resp̄. Dñe audiui. Iste respons̄ cū .iiii. uersibus sign̄ xpm̄.
qui .iiii. elementa ineffigie hominis assumpsit. Illa enī pendebant
in cruce. int̄ duo animalia. hoc ē inter duos latrones. Sequit̄ alia
lect̄. Dēde sequit̄ more romano Tract̄ Qui habitat. Requie in
initio xl. Iste tractus trahit nos ad longitudinē uite æternæ.
In qua salutare dī hoc ē xpm̄ quem nefandissimi iudei in cruce
positū hodie uiderunt. & nos credimus uisuros facie ad faciem
in æternitate sua. Canunt hic aliqui tractū nuprime cōpilatū.
Eripe me dñe ab homine malo. Sequit̄ absq; salutatione passio
dñi. Hac expleta statī uero diacones nudant altare sindone
que prius fuerat sub euangelio posita in modum fuerantis.
Aliqui uero antequā legat̄ passio. p̄parant duas syndones sibi inui
cē parump̄ coherentes. & in eo uersu ubi legit̄ partiti sunt uesti
menta mea sibi. scindunt hinc inde ipsas syndones de sup̄ altari
in modū fuerantis & secum auferunt. Quia altare xpm̄ sign̄.
& aptos uestimenta ipsius. conuenit ut sub t̄ euangl̄m aliqd̄
laccat obhonestatē. Quo sublato. rapit̄ quod subiectū fuerit.
quia debito xpo int̄ manus iniquorū apti fugerunt. P̄ syndonē
uero potest̄ intellegi iohannes q̄p̄stauerat cum dño usq; ad cruce.
& postea se occultauit. Notandū ē enī quia in romana eccl̄a
extinguit̄ totus ignis in .vi. feria & reaccendit̄. In hoc facto

imitat' ignis solus et conseruat' p congesta lignoru. principale
 id' solem corporeu qui ab humanis obtutibus se abscondit tem
 pore passionis a vi hora usq' ad nona. ne suo lumine fruerent'.
 qui male gaudebant de ignominia dñi sui. hac causa extinguit'
 in vi feria. vi hora. & renouat' circa hora nona. Inter q'
 conuenit ut his horis hec recolant' quibus tunc gesta s'. Mox
 sequunt' orationes sollemnes ad hierasol's. Sollemnes dicuntur
 quia ab omnib; sollemniter debent caelebrari. Fit in eis
 mentio omiu' fidelium & infidelium. nec abre e quod pendente
 dño in cruce. et iudeis illi insultantib; p ipsis orauerit.
 Ex hoc & nos ad memoria reducamus. qd' quando aliquid moles
 te patimur aut ab inimicis psequimur. ad oratione ilico confu
 gere debemur. p periculis huius uite. & phereticis et paganis.
 & per om's alias orationes genu flectimus & p hunc habitu corporis.
 mentis humilitate attendamus. excepto quando p perfidis iu
 deis oramus. Illi eni genu flectebant dño opus bonu male
 operantes. quia illudendo hoc faciebant. Nos ad demonstnan
 du quia fugere debemus opera que simulando fiunt. uitamus
 genu flexione p iudeis. Deinde pontifex ueniens ante altare.
 siue ut in alio ordine legitur transiens in dextera parte eccl'e
 infra thronu. dt' orem'. et diacon' flectam' genua; tñ diacon' leuare.
 et pontifex dat oratione sic in sacramentario continet'. His finitis
 om's exeunt foras. ap' lico hoc agente. nos hora nona inchoam'.

Circa uesperum uero in omib; ecclis p̄b̄roꝝ . seu episcopoꝝ atq; cenobioru . p̄parat̄ crux ante altare . & sustentat̄ hinc inde aduobus acolitif . Postea aut̄ ea in oratio . uen̄ pontifex solus . et adorata deosculet̄ cruce . deinde p̄b̄ri . et diacon̄ . et ceteri p̄ ordinem . deinde popul̄ . Pontifex uero sedet̄ in sede donec om̄s salutent̄ . Ibi uero duo priores salutata cruce intrant̄ in sacristiū et defer̄ corp̄ dñi qđ p̄ndie remansit . ponentes illud in patena . et subdiacon̄ tenet̄ ante ipsos calicē cū uino n̄ consecrato . & alter subdiacon̄ patenā cū supradicto corpore dñi . a quib; accipiunt̄ p̄b̄ri patenā et calicē et ponent̄ sup altare nudatū ; pontifex uero sedet̄ dū salutat̄ popul̄ cruce . Salutante enī pontifice p̄us seu populo . cantat̄ antiph̄ . Ecce lignū . I . Beati immacul . Al . Cruce tua . I . Dimiserat̄ nri . Al . Dū fabricator mund̄ . Quando hanc cruce adoram̄ . om̄e corp̄ nrm̄ hereat̄ terre . & ipsū que adoram̄ quasi pendente in ea m̄te cernam̄ uirtutemq; quā accepit̄ ad i filio ipsa adoram̄ . p̄ternimur corpore ante cruce . m̄te ante dñm̄ . Veneram̄ curce p̄ qua redempti sum̄ . & illū deprecamur qui redemit̄ . Qui uero n̄ possunt̄ habere de ligno dñi . salua fide adorant̄ illā quā habent̄ . De quib; uenerationib; q̄ ueniunt̄ . p̄ singul̄ orationes sup̄iores . beatus ihō crisostem̄ in̄ e tra sic d̄t̄ .
Cruz ecclie fundam̄tu . atq; orb̄ t̄re cautela . Cruz annuntiatio ap̄toꝝ . glatio martyru . spes xp̄ianoꝝ . Cruz ḡdiū sacerdotu . uirginu castitas . monachoꝝ abstinentia . Cruz imp̄ . philosoph̄ . & regnu magnificencia . seu destructio sup̄boꝝ . Cruz egrotantiu medicus . nauigantiu gubernator . atq; periclitantiu portus . Cruz insensatorum

sapientia . atq; libertas seruatoru . Crux scandalu iudeox . atq; peditio
 impioru . Crux templox destructio . & repulsio idoloru . Qua salutata .
 et reposita in loco suo . ueniat pontifex ante altare et dicat . pceptis
 salutaribus moniti . Pater noster . libera nos . Cum uero dixerint am .
 sumit de pane sco et ponit in calicem filendo ; Pax dñi n dicit . quia n
 sequunt oscula circumstantiu . Scificatur aut uinu n csecratu . pscifi
 catum pane ; tunc comunicant omf cu silentio . et expletas uniuersa ;
 De hac aut comunicacione utru debeat fieri supra relatu e . Deniq; petente
 hodie corpus dñi ioseph fero . et aspicientibus mulierib; usq; sepulto .
 reuertentes emer aromata et unguenta . & sabbato sequente ppter man
 datu siluerunt . parantesque aromata mane ut ungerent corpus dñi
 uener . Indie parasceue ideo n cantat missa . quia ipsa die dñs ihs xpc
 se ipsum obtulit hostia do patri . p nobis . & ipsa oblatio sufficit ad salute
 credentiu . Tenebre ideo luminum extinctione figurantur . quia
 tunc uera lux mundi occubuit . et tenebre totu mundu operuer .
 Quod uero ipso die pannus scinditur . hoc portendere uidetur .
 quod et pictura in parietibus expressa . uidelicet ut sep recolamus
 dñm . p nob passu . et uestimta eius fuisse diuisa . n immerito uno
 die et duabus noctib; dñs in sepulchro iacuit . quia uidelicet lucem
 suae simple mortis . tenebris duple nrx mortis adiunxit . Ad nos
 quippe uenit . qui in morte sps carnisq; et anime tenebamr . Vnam ad
 nos sua idest carnis morte detulit . et duas nostras quas recepit soluit ;
 Si eni utramq; susceperet . nos anulla liberaret . sed una misericorditer

accepit. & iusto utramquamq; dāpnauit. Simplam suā duplae nr̄y con-
tulit. & duplam nostrā moriens subegit.

**Questio cur natalicia scōrum in laetitia. parasceuen uero
in tristitia celebremus.** Questionem atua dilectione mihi ppositam.
eo difficilius aggredior elucidandā. quo hanc nec in patris scriptis
exposita hactenus repperi. nec magistorū traditione percepi. sed
nec ab ullo questā audiui. Unde totiens te rogante distuli. quia nec
tibi nec cuiquā aliquid dicere uolui qđ non euidenti ratione. aut
scripturarū auctoritate possem probare. Quid autē mihi exinde
uideatur. uua uoce ut cumque tibi n̄isus sū explanare. ut sic me subducere
ab hac scrupulositate; Cū enī dicat salomon. Altiora tene scrutaris
& cetera. Uereor illa appetere. ad q̄ tenuitas ingenioli mei non
ualet assumere. Modulum enim suum unumquemque considerare
prudēt̄ nos admonet lyricus dicens. E quodam p̄dire tenus.
sed n̄ datur ultra. Cum ergo hui rei audientia tibi sufficere dixisse.
causatus es fragilem esse humanae m̄tis memoriam. Nec audita diu
retinere et ob hoc litteras esse repetas quibus oblita q̄ incuriam.
possit recuperare per diligentiam. Et ideo acri institisti. ut hec
tibi qualicumque stilo literis mandata contradiderem. Siquid ergo
in eptum p̄cesserit. n̄ meae temeritati. sed tua iustius imputabit̄
importunitati. Quamquam haut scio utrū nā quod sentio uorbis ualeā
explicare. Queris igitur cū scōz dies quibus de hoc seculo migraue-
runt sollempniter et cum magna exultatione caelebremus.

36

adeo ut in ipsis abstinentiae aliquantulum rigore laxato paululum remissius uiuamus. Cur diem passionis xpi quo de hoc mundo per mortem transit. sic euanglm testatur magna afflictione. et carnis maceratione. cordisq. contritione iubeamur celebrare. quae ut ais oportu erat tanto sublimius. tantoq. festiuus. immo alacrius excolere. quanto constat xpm scoꝝ omniu meritu transcendere. Quod ut autumo recte diceretur. iustaeque dies illa cunctis festiuitatib; sollemnior haberetur. ac iocundius celebraretur. Si xps ut purus homo per temporalem mortem ad eam glam transisset. qua antea nuqua habuisset. Iure eni ei glꝛ congauderemus. q. eum per mortem cꝛsecutu fuisse sciremus. At uero cu scimus xpm di filiu ante oma sc̃la semper existere gloriosu. eiusq. glam sicut nec minui. ita nec augeri posse. eundem tamen p̃na redemptione tantu se humiliasse. ut non solum nostrae carnis mortuini dignaretur assumere. ueru etia qui erat immortalis in sua natura mori dignaretur in nostra. In qua morte plus humiliatus uidetꝛ qua exaltatus. & qui nulla sui necessitate sed benigna et spontanea uoluntate. Nec p̃ se ut pote qui morti nil debuit sed p̃ nobis qui morti eramus obnoxii sustinuit. Iustu e ut hu p̃ quibus passus e impassibilis. cu omi huius tempore sc̃li tu p̃cipue indie suae passionis ei copatiantur; p̃ se dolenti condoleant. p̃ se tristanti tristitiae uicem rependant. Amore p̃ se morientis. In hac potissimum die ab omni carnis delectatione semetipsos comortificent. Si enim iuxta apostolum uno aliquo dolente membro.

condolent reliqua. Quanto magis summo patiente membro. idest capite.
quo reguntur omnia membra. compati debent illa q̄ ab eo regunt membra.
Xpi autē membra esse credentes in eu. ipsumq; caput om̄iu in se credentium.
nullus ignorat fidelium. Sicut econtra iniqui membra sunt diaboli.
Inter q̄ praecipuum locum tenent iudex persecutores xpi. quos luce
clarius c̄tat inuidioso gauisus fuisse in morte xpi. Sic econtra aptos
qui sunt p̄cipua membra xpi amoralibiter contristatos de iniusta
necē xpi. Quod si nos inter membra xpi. l̄ ultimos c̄fidimus deputari.
Debemus cū sublimiorib; membris illius in passione capitis nostri c̄tristari.
Ne si in hac die corporali laetitiae uolucronus uacare.
non cum apostolis xpm amare. sed cū iudex uideamur ei morti insultare.
Atq; ideo qd̄ consequens ē. n̄ inter membra xpi qui nolumus imitari. sed
potius inter membra diaboli quibus uidemur c̄letari meream̄ iure quod
absit c̄putari. Tristemur ergo in morte xpi cū aptis. ut mereamur
in resurrectione eius gaudere cū illis. Doleamus exultantib; iniquis
ut postmodū gaudeamus lugentib; illis. Iudex naq; sic in eius morte
gauisi. ita p̄bantur in eius resurrectione tristari; Ecce ut potui pau
cis enucleaui. cur diem passionis xpi in afflictione carnis et c̄tritione
cordis conueniat caelebrari. quamuis uerba non subpeditauerint
quibus quod sentio exprimere ualeo. Res nunc p̄m̄ facundia
linguae dño largiente sufficerit. itidem breuiter expedire. Cur
sc̄or̄ dies quib; ab hoc seculo transeunt. summis laudib; & magna reco
lamus alacritate. Vbi primū recolendū censeo om̄s xpianos

in xpo fratres esse. ipso dno cunctis in se credentib; sic prestante. Patrem nolite uocare uobis sup terram. Unus est eni pat ur. omf autem uos fratres estis. Omf itaq qui iam de hoc mundo recesserunt. siue qui futuri sunt usque ad fine seculi credentes in xpo. frs ex ueraciter constat. ut pote una baptisma tis regeneratione in xpo renatos. unius matris eccetae uberibus educatos. unius fidei uinculo tamquam dulcissime fraternitatis affinitate conexos. ad unam eandemque caelestis regni hereditate ab eodem pssimo patre do. pia adoptione uocatos.

Debemus itaque omia quae nobis acciderint. fraterno affectu inuicem communicare id est et in aduersis pariter contristari. & in prosperis communiter congratulari; Notum autem habet omf qui uere xpianus est scos cum ab hac corruptibili uita decedunt. ad meliorem id est incorruptibilem & interminabilem transmigrare. scilicet de tenebris ad lucem perpetuam. de merore ad gaudium sempiternu. de seruitute ad regnum. unde et mos ecclesiasticus obtinuit dies illos non funebres. sed natalios appellare.

de labore ad
regem pennem.
De carcere ad
libertatem.

Iure enim nasci dicuntur. qui de pressuris huius mundi tamqua de angustis cuiusdam artissimi uentris ad illam spaciosissima & lucidissima caelestis habitationis emittuntur. aplitudinem.

Si ergo nos eoru fratres esse psumimus quos ita glorificatos aspiciamus. dignu e ut eoru felicitati congratulemur. & eoru laetitiae conlaetemur. fratru nostroru glie congaudeamus eorumq triumphis

quibus per diuinū auxilium diabolū uicerunt & fecerunt dignis laudibus
celestes eorum natales debita alacritate ueneremur. Nam si eos lugu-
briter aut cum merore transigamus. dulci redarguemur errore. quia
uidemur aut non credere eos ad gloriam transisse et ideo quasi mor-
tuos lugere. aut si scimus eos felicitati donatos & non congratulemur
glorie eorum inuidere conuincimur; et cum antiquos natalicia sua uel
suorum affinium quibus in hanc miseram effusam uita tanta alacritate
inuenimus celebrasse. ut in his etiam omni corpore uoluptati licenter
opera darent. quanta nos spiritali hilaritate sanctorum patrum natalicia
conuenit celebrare. qui iam ad miseriam nascuntur. sed
de miseris ad gaudia transiunt sine fine possidenda. Non nos
corporalibus illecebris resoluentes. ut faciebant pagani. uerum
canticis spiritalibus hymnisque celestibus in christo tripudiantes ut christiani.
Quamuis non denegemus etiam corporaliter aliquantulum
remissius quam ceteris esse uiuendum propter quosdam ut reor hebeciores
qui nihil putant esse festiui nisi quod uiderunt corporali delec-
tatione mellitu. Sane est quia sanctos eosdem ad hanc quam diximus felici-
tatem per afflictionem non ignoramus peruenisse temporalem. Necessum est ut sic
eorum eterne congaudemus laetitiae. sic temporali quoque illorum
compatiamur angustiae quatinus per omnia eorum sequentes uestigia. ad
eadem illis intercedentibus mereamur pertingere gaudia. ad quod
signandum precedentibus eadem natalicia diebus quas uulgo uigilias
eorum appellamus solito parcius uescentes. eadem sollempnia

debitis ieiuniorum obsequiis & maceratione carnis deuote preuenimus.
 ut per pridianam purificationis abstinentiam dignis celebremus sequentis
 festi laetitiam. Unde & officii missae earundem uigiliarum festiuissimum
 sinu alleluaticum melos intermittimus sicut ieiuniorum diebus. nisi forte
 dominica dies fuerit qua nullo tempore ieiunare. sed semper festiuam
 esse dominice resurrectionis auctoritas cogit. Quod utrumque & pre-
 cedentem totius ecclesie sanctorum afflictioni compassione et sequentem
 de eorum gloria exultationem. dominus in euangelio sub specie mulieris parabo-
 lice designat. cum ea parturiente asserit tristari. cum autem pepererit
 inmensum gratulari. Qua enim parturire dicimus ante partum anxiam.
 parere autem partum effundere. uere mulier per quam sancta figuratur
 ecclesia. cum parturit dicitur dolore. quia cum filios suos quos fide concepit
 ante quam in eterna patriat uitam diuersis tribulationibus ab impiis
 impondi conspiciat. tamquam difficultate patiendi angustiata magnis
 doloribus ingemiscit. Cum uero eos quos ita parturierat de huius
 mundi angustiis ad celeste pepererit regnum. dici non potest
 quantum de felicissimo filiorum partu tripudiat. Quod primitiua
 ecclesia quidem persecutionis tempore historialiter agebat. sed ea
 que nunc est a christo pace iam reddita. pia emulatione spiritaliter rep-
 sentat. Preteritos igitur parturitionis eius dolores in uigiliis sanctorum
 ieiunius. & afflictione carnis imitemur. sequente uero ei ex
 alacritate ipsius iocunditate festiuitatis emulamur. Importunitati
 tuę dulcissime fili & sinon ut debui. ut potui tam facere satis

infirmit. quāquā difficultate questionis cogente uerbosior forsitan exiit;

SABBATO SĒO. UIGILIA PASCHAE.

Sabbati paschalis ueneratio hinc celebrat̄. eo quod ipso die dñs in sepulchro quieuit. unde hebraice requies. siue qđ eo die mundo pfecto req̄ euit. Hic aut̄ dies inter mortē xpi et resurrectionē medius est. significans quandam requiem animarū ab omni labore post mortem. p̄ qđ transitus per resurrectionē carnis ad illā uitā q̄ xpc dñs sua resurrectione premonstrare dignatus ē. et quia in tanta ueneratione ab omnibus xpianis excolitur. seu qđ usq; ad medium noctis uigiliae extenduntur. sc̄s ieronimus ita docet. Traditio ap̄toꝝ ē t̄ iudeoꝝ xpm media nocte uenturū in similitudine egyptii temporis. quando pascha celebratū ē. Unde reor & traditionē ap̄licā p̄manisse. ut die uigiliarū p̄sche ante noctis mediū populos dimitti n̄ liceat. expectantes aduentū xpi. Postquā uero illud temp̄ transierit. securitate p̄sumpta festū cunctis agere diem. Manifestat et hoc benedictio cerei. Hęc nox ē. et in oratione missę. Dñs qui hanc sacratissimā noctē. et t̄q; in romana etenim eccl̄a infra urbem mane primo sabbati. uenit archidiacon̄ in aeccl̄am & fundit ceram in uase mundo & miscet in ea oleum. inde benedicit cerā. et ex ea fundit similitudine agnorum. et seruat eos in loco mundo. In octauis pasche dantur ipsi agni ab archidiacono post missas in eccl̄a et communione populo. et ex eis faciunt in domib; suis accendi incensū & ad fumigandum in domib; p̄ quacūq; eis necessitate

euenerit. Similiter in suburbanis ciuitatibus de oleo fatiunt.

Agni quos romani faciunt. agni p nobis factu immolandu designant.
 Omib; eni rebus xpc nob admemoria frequentius reducendum est.
 Quib; scs gregorius oleu instituit quando misteria paschalis agni
 referauit. Quod anobis cereus benedicatur. Iosimus papa instituit.
 significat enim dnm qui pcedebat filios israhel in columna ignis.
 Cera humanitatem xpi designat. Mel quippe incera e. diuinitas
 in humanitate. Concordat cereus hic in significatione cu coluna
 ignis q illuminabat populu isrlt in nocte. ut illud in ipsa bene
 dictione. Sed iam colune huius pcoma nouimus. Coluna illa xpm
 signifi cabat. Illa coluna pcedebat filios isrlt. nra coluna id cereus
 pcedt catecuminos nros. Lum ipsius xpm significat. quo & p'sens
 nox illustrat gra scilicet resurrectionis. & catecumini ad baptisnu uen
 turi. Qd ad iacono benedicat. more seqm romanu. in eo eni archidi
 acon confic agnos. Qui cereus per viii dies neophitora pcedit
 pontifice. qui e caput populi. quia coluna ignis pcessit populu usq
 ad tra r'pmissionis. Ipso die hora. vii. pcedunt omf ad eccliam & de
 portatur lum ab epo siue abbate psequente eu populo sic supra
 ut illuminant vii parados. Cereus uero q benedicend e ia debet esse
 pparat in medio ecclie. egregato hinc inde omi clero sui potio. Deind
 ueniens archidiacon fac cruce meo. & illuminat illu de nouo igne
 atq copleatur ab eo bened cerei. Prima quasi in modu legentis ita.
 f xultet ia anglica turba celoꝝ. et r'tq. Secda decantanda e in modu

oleu
cereg

Exultet
anglica

præstationis. Cereus benedictus. ilico illuminantur ab eodem alii cerei. duo.
Cereus autem dicitur figurata hominis habentes. Cereus qui nouo igne accenditur. nouam
xpi doctrinam siue gratiam in nouo testamento. nouamque gratiam qua nox
dominica illustrat designat. Duo qui illuminantur ab eo. doctrinam
apostolorum quibus dicitur. Vos estis lux mundi. Quod etiam catecuminos præcedunt
ad baptismum. signis hoc quod columna ignis præcedebat filios israel
ante qua mare rubrum transirent. ibi etiam figuratiuè initium sumpsi
baptismus. Baptizauit inquit moyses in nube et in mari.
Habuit ergo mare forma baptismi nubes spiritus sancti. manna uero
panis uitæ. Deinde uero baptizauit iohannes in penitentiâ. Post hunc
christus perfectum baptizauit baptismum hoc est in spiritu sancto et igne. Tria etiam
genera sunt baptismi. Primum quo sordes peccatorum per lauacrum abluuntur.
Secundum quo quis sanguine suo per martirium baptizatur. quo etiam christus bapti-
zari dignatus est. Tertium lauacrum. quibus datur et inuinitur misericordia
consecuti sunt. Denique in baptismo. VII gradus sunt. tres in descensu.
propter tria quoque renuntiamus. tres alii in ascensu. propter tria quoque confitemur.
Septimum uero quod quartus. similis filio hominis. extinguens fornacem esse
ignis. Lectiones itaque quatuor quæ sequuntur ante baptismum cum canticis
seu orationibus ad instructionem catecuminoꝝ atque neophitorum
pertinent. Quod uero nuntiatur in capite ut alibi legitur. sicuti est.
legitur lib. genesis. siue exodi. & cetera per ordine. Hæc ratio est. dicit paulus.
Sapientibus et insipientibus debitor sum. Catecumini insipientibus comparantur.
ideo eis lectæ dissimilit pronuntiantur. ut reducantur ad memoriã

cecitas cordis eorum qui nondum cognoscunt ciues celestis iherusalem.
 Frustra eis pronuntiatur auctor incognitus. quibus firmissima auctoritas
 potest uilesceat per ignorantiam. Ante quam enim legantur. lectet. accipiunt
 duo notarii super scriptos cereos accensos. et tenent illos unus in dextro
 cornu altaris aliter in sinistro usque ad fontes. Deinde ascendit lector ad legendum
 absque pronuntiatione. Lectio. I. ex libro geneseos. ita incipit. In principio
 creauit deus celum et terram. Sequitur oratio absque salutatione. Deus quimira-
 bilis. Lectio. II. Ex libro exodi. Factum est in uigilia. Cantica.

Cantemus domino. OR. Deus cui antiqua miracula. Lectet. III. esay. ph.
 Adprehendent uiri mulieres. Cant. uinea facta est. OR. Deus qui nos adge-
 lebrandum. Lectet. IIII. esay. ph. Hec est hereditas. Cantic. Adtende caelum.

OR. Deus qui proclama tua. De psalmo xli. Cant. Sicut ceruus. OR. Concede quod
 alia oratio in eodem psalmo xli. Omnipotens sempiternus deus. Finis lectionibus.
 descendendum est ad baptizandum. Qua hora baptismus hodie debeat
 celebrari siue pentecostis. uel quid sacerdotes neophitis predicent.
 hic parum intimandum est. Primo paganus ut catecuminus fiat.

Accedens ad baptismum renuntiet maligno spiritui et omnibus
 dampnosis eius pompis. Exsufflatur etiam ut fugato diabolo. christo
 domino pareatur introitus. Exorcilatur. id est coniurat malignus spiritus.
 ut exeat. et recedat dans locum domino uero. Catecuminus audiens
 siue auditor salem accipit. ut putrida et fluxa eius peccata.
 sapientiae sale diuino munere mundentur. Deinde simboli apostolica
 traditur ei fides. ut uacua domus et aprisco habitatore derelicta.

fide ornatur. et p̄paret habitatio dō. Fiunt scrutinia ut exploretur
sepius an post renuntiatio nē satanę sacra uerba date fidei radicatus
corde fixerint. Tangunt et nates. ut quamdiu sp̄m narib; trahat.
in fide accepta perduret. Pectus quoq; eodem oleo perungitur.
ut signo sc̄e crucis diaboli claudatur ingressus. Signantur et scapulae.
ut undique muniatur. Item inpectoris unctione signatur
fidei firmitas. et operum honorū perseuerantia. Deid̄ sc̄e trinitatis
trina submersione baptizatur. et recte homo qui ad imaginem sc̄e
trinitatis ē conditus. p̄ inuocatione sc̄e trinitatis ad eandem
renouatur imaginem. et qui tercio gradu peccati. i. consensu cecidit
inmortem. tercio eleuatus de fonte. per grām surgat ad uitam.
Deind̄ albis induitur uestimtis. p̄ grām regenerationis. et castitate
uitę et angelicis splendoris decore. Tunc sacro chrismate caput
perungitur. et mystico tegitur uelamine. ut intellegat se diadema
regni & sacerdotii dignitate portare. iuxta apostolum. Uos estis
genus electū regale et sacerdotale offerentes uosmet ipsos dō uiu
ostiam sc̄am et dō placentē. Si corpore et sanguine dom̄ico confir
matur ut illius capitis sit membrū qui p̄ eo passus ē et resurrexit.
Nouissime per impositione manus a summo sacerdote septiformis
gr̄e sp̄m accepit ut roboretur p̄ sp̄m sc̄m ad predicandum aliis.
qui fuit in baptismo p̄ grām uitę donatus eternę. Hodie autem
hora nona baptismus celebratur sicut in pentecoste. ea de causa.
quia angelus dñi uenit ad corneliū hora nona adnuntians ei quod

orationes eius ac elemosine ascenderint in conspectu dñi. qui mox misit
 ad petru et pmituit sacramentu baptismi. Sed et hoc decentissimu e
 ut quia hora nona auctor uite emisit spm. eadem hora nona
 ecclia sca percipiat sem baptismi. Quod uero n liceat pter hodie.
 & pentecostes generaliter baptismu celebrari. scs leo papa satis dene
 gat. nisi forte infirmitas int fuerit. Neq hoc omittendu e qd romani
 infra .xl. sex scrutinia celebrant. et hodie .vii. In isto septenario
 intellegunt vii dona sps sci in baptisate data. Post hora denique
 quarta sabb pparant ad eccliam q baptizandi s simul cu patris et
 matris. et ordinant ab acolito masculi ad dextera. femine uero
 ad sinistra. et tunc qui possunt reddunt oratione dominica et
 simbolu. siue patris pipsis atq matris eoz q eos suscepturi sunt.
 Deind fac pbr cu pollice in frontib; eoz signu crucis dicendo in nomi
 ne patris et filii et sps sci. Post hoc ponit manu sup capita eorum.
 & dic oratione ad catecuminu faciend. Omnis sempitne eis. Hic iuxta
 sem greg. reddunt simbolu et oratione dominica. aut patris pipsis.
 Post hoc sequunt orationes. in sabbato sco ad catezilandum infante.
 inde uero tangit eis nares et aures de sputo. & dic ad aure dextera
 Effeta. quod e. ad aperire. in odore suauitatis. Ad sinistra Tu aut
 effugare diabole. ad pproinquabit em iudiciu di. Postea uero tangit
 ei pectus et int scapulas de oleo exorcilato crucem faciendo
 cu pollice. et uocato nomine ei dicit. Abrenuntias satane.
 R. Abrenuntio; Et omib; operib; ei. R. Abrenuntio; Et omnibus

pompis ei. *Re.* Abrenuntio. In d̄ sequitur simbolu. huc scdm̄ august.
secuntur lectiones & cantica. His expletis p̄cedit pontifex ad
fontes benedicendos cū om̄i decore. p̄sequente eū clero seu populo.
P̄cedit etiā benedict̄ cereus siue duo cerei illi quos tenent notari.
abeodem scilicet illuminati. & ampula cū oleo et balsamo in
magna reuerentia. Nā et illi duo cerei p̄cedunt ubiq̄ pontifice
usq̄ in octab̄ pasche. Fontes ad fontes canunt Lætanas ter tan
tūmodo repetendo. Quib; finit̄ ante fontes et facto silentio.
stante sacerdote seq̄t̄ benedictio fontis. Om̄ps̄ sempit̄ne d̄s. et r̄lq̄.
Seq̄t̄ consecratio fontis in modū p̄fationis decantanda. D̄s̄ q̄ inuisi
bilis. Adinuationē uero sp̄s̄ sc̄i quē sacerdos celsa uoce p̄clamat.
id alto m̄tis affectu. deponit̄ cereus benedict̄ in aqua siue illi
q̄ abeo illuminati s̄. ad demonstrandā scilicet p̄sentia sp̄s̄ sc̄i.
sacerdote ita dicente. Descendat in hanc plenitudinē fontis.
Fonte benedictio. accip̄ pontifex crisma cū oleo mixto in uase
ab archidiacono. et aspergit̄ per mediū fontis in modū crucis.
Tunc pontifex aspergit̄ cū manu de ipsa aqua sup̄ populu. quo
facto. accip̄ popl̄ de ipsa aqua in uasculis ad aspergendū in
domibus suis siue agris. Deind̄ tenente patris infante aquo
suscipiente m̄rogat̄ eū sacerdos ita. Quis uocaris. *Re.* ille. et
seq̄r̄ sacerdos. Credis in d̄m̄ patrē. *Re.* Credo. Et in ihm̄ xpm̄ filiū
eū unicum d̄m̄ nr̄m natū et passū. *Re.* Credo. Credi in sp̄m̄ sc̄m̄
sc̄am̄ eccl̄am̄. c. f. c. r. c. c. *Re.* Credo. Deinde baptizat̄ eū sacer

36

dos sub trina mersione tantum . scām trinitatē semel inuocatā . ita
dicens . Et ego baptizo te in nomine patris . et mergat semel .
et filii . et mergat iterum . et sp̄s sc̄i . et mergat tertio . Ut autē
a fonte exierit . faciat p̄br signū crucis de crismate cū pollice
in uertice eius . dicens hanc orat . D̄s om̄ps pat̄ dñi nr̄i ih̄u xp̄i .
Tunc suscipiatur ab ipso aquo suscipiendus ē . Postea uestit̄ infans
uestimentis suis . Si uero ep̄s adē statī confirmari eū oportet cris
mate . et postea communicare . et si ep̄s deē . cōmunicetur a p̄bro
dicente ita . Corp̄ dñi nr̄i ih̄u xp̄i . custodiat te inuita aeterna .
Amen . Quod autē aliq̄ pat̄ri solent a fonte extrahere suos fi
lios . n̄ legit̄ in ordinibus . De hac re ap̄ romanos ita agit̄ . Post
quā pontifex baptizauerit . t̄ quibus iusserit ipse . leuant ipsos
infantes in manib; et offer̄ eos uni de p̄bris . Ipse fac̄ ū cruce
de crismate cū pollice in uertice eorū dicens . D̄s om̄ps pater
dñi nr̄i ih̄u xp̄i . ut sup̄ . Qua finita . s̄ parati eos q̄ suscepturi
s̄ cū linteis in manib; suis . Deinde accipiunt ipsos a pontifice
t̄ adiacombus q̄ eos baptizauer̄ . Postquā uero uestiti fuerint .
deportant̄ ante pontificē ad confirmandū . Quib; dat singu
lis stola candidā . x̄ismale . et x̄ . sindos et sic uestiuntur .
Et postq̄ induiti fuerint . dat pontifex super eos orationē im
posita scilicet manu sup̄ capita eorū . cū inuocatione septifor
mis gr̄e sp̄s sc̄i . or̄ . Om̄ps semp̄t̄ d̄s qui regeneraū nos . Hac
finita . fac̄ cruce cū crismate cū pollice in singulorū frontib; ita

dicendo · In nomine patris · et filii · et sp̄s sc̄i · pax tibi · R̄ · om̄s et cū sp̄u
tuo · Haec uerba · uerba sunt salutationis ad nouū hominē q̄ recreat̄ ·
Sane illud p̄cauendū ē · ut hoc n̄ negligatur · quia in hoc om̄e bap
tismū legitimū · xp̄ianitatis n̄me confirmatur · Sed et hoc p̄ui
dendū ē · ut nullū cibū accipiant · neq̄ · ablectent̄ · antequā comu
nicentur · Om̄i aut̄ die usq̄ · in oct̄ ad missas ueniant et com̄unicent̄ ·
esse in
uau } Parentes ū oblationes p̄ ipsis faciant · Similiter et in pent̄e coste om̄a
fiant · De hac uero confirmatione · sc̄s innocentiū papa n̄ ab alio
q̄ ab ep̄o fieri licere asserit · Quamuis enī presbiteri sint sacerdo
tes · pontificat̄ tamen apicē n̄ habent · et ideo solis pontificib̄ debet̄
ut consignant̄ · t̄ paracl̄ytū sp̄m tradant · sicut lect̄ ap̄ticoꝝ actū
de monstrat · Qui asserit pet̄rū et ioh̄ esse directos ut bapti^hatis
traderent sp̄m sc̄m · Presbiteris ū siue extra ep̄m seu presente ep̄o
cū bapti^hant · x̄rismate bapti^hatos ungerē licet · si ab ep̄o fuerit
consecratū · Non tamen frontē ex eodē oleo signare quod solis
debetur ep̄is · cū tradunt sp̄m paracl̄ytū bapti^hatis · Quando in
firmus uenit ad baptismū uel ad bapti^handū · facies sup̄ scriptū
ordine · sed tantū post aeternā · ac iustissimā pietatē · addis
orationē istam · Medelam tuam deprecor dñe sc̄e pater · usq̄
ad gr̄am baptismi tui · P̄ · hac finita · dicis simbolū et orationē do
minic̄ · Deindē catechizas cū his uerbis · Nec te latet satanas · et r̄t̄q̄ ·
Et n̄ dicas illā benedictionē maiore ad fontes · sed istā minorem ad
succurrendū · Exaudi nos omp̄s · et in huius aq̄ substantia tuam in

37

mitte . usq; uita mereatur aeternam . ℞ . Postqua cum catrethaueris . benediciſ
aquam hiſ uerbis . Exorcitho te creatura aquae in nomine dñi nri ihu
xpi filii dei uiui et ſpſ ſci . ſi quod fantasma . usq; in remiſſione omnium
peccatorum in nomine dñi nri ihu xpi qui uenturus eſt iudicare
uiuos et mortuos et ſeculum per ignem . Baptiſas eum et linis de
criſmate in cerebro . et dicis illi . N . Baptiſas te in nomine patris .
et filii . et ſpſ ſci . Poſtea tangis eum de criſmate in capite . et dicis
hanc orationem . Deus omnipotens . Communicas et confirmas
eum ut ſupra . Finito etiam ſupra dicto baptiſmo in ſabbato ſco .
fiunt letaniae ex iuſſu pontificis ante altare . Primo . ^{terg} . ^{ne} . ^{vii} . ^v . et
ⁱⁱⁱ . Quia fiunt letaniae circa baptiſteri conſecrationem . in
terceſſiones ſanctorum p renascentibus ita enim in choantur .
Stat primicerius unus in dextro choro et dicit cum ipſo Kyrie et .
et reſp . ſedi cenus cum ſiniſtro choro . Kyrie et . usq; quat . Deinde
Xpe et usq; ter . id ſunt ^{ne} . ^{vii} uices repetite . Vnde et ^{ne} . ^{vii} dicunt . hoc
ordine fiunt . ^{ne} . et ⁱⁱⁱ . Poſt hoc xpe audinos usq; ^{ne} . ^{vii} . et ſic por
dine in ter uallo facto ſequunt letaniae . ^{ne} . ^v . ^v . repetit . hiſ finit .
pulant ſigna ad miſſa publica . Na miniſtri ita debent ee pparati
ante ofium ſacrarii . ut cu cantor dixerit accendite . abſq; mora
p cedant usq; ad altare . Sequuntur letaniae terg . Kyrie et . et
reliq . usq; filii dei te rog . Tunc egredit pontifex de ſacrario cum
ingenti decore . et predicta cereoſtata ante illu cum timiama
terus . et cu dixerit ſcola agnus di . dicat cantor excelsa uoce .

accendite. Tunc primum illuminantur omnes cerei neophytorum
quos manibus tenent. demonstrante hoc quod per illū agnū qui tol-
lit peccata mundi unusquisq. lumen accipere debeat. Quod
uero ab imperitis extinguuntur in consecratione fontis quando illi
maiores illuminati deponuntur. nil auctoritatis est. Sine lu-
mine enim sunt usq. ad hanc horam. qua ceterę cereae illuminantur
a ecclesiae. Ea uidelicet causa ut prius accipiant impositionem
manus epi. et sic eos credamus illuminari spū scō. atq. sicut glo-
ria resurrectionis illustrata est. nox in qua celebramus missam.
ita illustretur ex lumine cereorum. Sequitur agnus dei. Ea uero
que sequuntur tam diu debent morose repeti. ut ministri queant
p. cedere. Sequitur xpe audinos. Kyrie eleison. His expletis. dicit
pontifex. Gloria in excelsis deo. Ex decretalibus innocenti papae.
diximus sabbato missam non celebrari. Quod ita esse comperimus
ex officio quod totā noctem illustrat futuram. ut in prima oratione
missę. Deus qui hanc sacratissimam noctē. et cetera. Nota uoce
ministerorum ad neophytos usq. ad euangeliū. ut illud. Si conresur-
rexistis cum xpo. Cantatur prius alleluia. quod ē ebreum ppter
primatū huius lingue. Hinc tractus latine. Quod aut ante euan-
geliū non portatur nisi timiama tantū. possunt intellegi aromata
illa que mulieres ante lucem ad unguendū dñm detulerunt. Quod
aut post euanglīm non cantatur off. et cantores tempore sacrificii
silent. ad memoriā reducitur sacrificiū. seu silentiū mulierum.

Ipse enim tunc tantummodo ungenta attulerunt. *Ses. ses. ses.*
 quod est angelorum cantus. ideo cantatur quia angeli non tacuerunt
 de eius resurrectione. Iterum uice mulierum reticent cantores
 agnus dei. quia quando interrogauit maria hortolanum. *Dne.*
 si tu sustulisti eum dicte mihi. Magis credebat illum furto sub
 latum. quam tollere peccata mundi. Ac propterea audiuit uolens
 eum tangere. *Noli me tangere.* Sacerdos qui est uicarius christi.
 implet suum officium. Sequitur ad complendum oratio. Postquam
 omnes communicauerint. dicit diaconus. *ite missa est. R. Deo gratias.*
 In hac nocte de uespertinali sinaxi, apud Romanos nil agitur. neque
 ante missam nec post missam. quia secundum Augustinum. et alios doc
 tores istud sabbatum non habet uesperam. **DE DIE SCS PASCHAE.**

Die sancto paschae in introitu porta prophetarum presentat se christe
 in ecclesia patri suo dicens. *Resurrexi.* Oratio prima monstrat
 aditum regni caelestis apertum nobis esse per capitis nostri resurrectionem.
 Epistola ammonet nos separari a uitis contra quas certauimus per qua
 dragesimales dies. Responsorium monstrat quantum letari
 oporteat eos qui purgantur a uitis. In antiphona ostenditur. in quo
 sit totius causa letitiae. Eodem die ad sanctum iohannem. Congre
 gatur maturius uniuersus gradus ecclesiasticus in ecclesia
 maiore. in loco qui uocatur crucifixio. ibique in choro scola.
Kyrieleyson. et eo concentu perueniunt usque ad altare. Post hoc
 in choro antiphona ad psalmum. *Dixit dominus.* Inde confitebor cum alleluia.

Pasche

et beatus uir cū alla. Quo finito. sequitur alla pascha nrm cū uersu
 epulem. Inde melodia. Inde euangeliū scdm romanos. A. Cito euntes.
 V. Ecce p̄cedit. Itē A. Et respicientes. In hac epdomad̄ n̄ seq̄tur k̄ p̄riet p̄
 euanglm̄. sed sacerdos dicit orationē. Qua finita. descendunt ad fon
 tes cū ant. In die resurrectionis. Sequitur. P̄. Laudate pueri dñm cū alla.
 l. nde alleluia. Dñs regnauit decore. V. Parata sedes tua. Itē. V. Eleuauer̄.
 l. nde melodia. Ind euanglm̄. A. Venit maria. Sequit̄ oratio. Ind uadunt
 ad sc̄m ioh̄ ad fontes. seu ad uest̄ cum ant. Lapide. Sequit̄. P̄. In exi
 tu israhel cū alla. Quo finito. sequit̄ alleluia. Venite exultem̄. V. Pre
 occupem̄. Itē. V. hodie si uocē ei. Ind melodia. In euangelio ant. Itē
 nuntiate. V. Ibi eū uidebitis. Itē ant. Nolite ex pauescere. Seq̄t̄ oratio.
 Qua finita. pergunt ad cruce cū ant. Vidi aquā. Ibiq̄. canunt iterū. P̄.
 l. n exitu. et alla. Venite exultem̄ ut sup̄. A. in euangto. Preceda uos. et seq̄t̄
 oratio sacerdotis. h̄ is finitis. et eulogis acceptis. reuertitur unusquisq̄.
 ad titulū suū. ut ibidē uespera celebret. Ipsi enim super psalmum
 tantū modo alla dicunt. et ante euanglm̄ resp̄. haec dies sine uersu.
 Haec ratio p̄ totā ebd̄ seruat̄ usq̄. in domnic̄ p̄ albas. alleluia et antiphon̄
 mutatis tantū singul̄ diebus. psalmos uero eosdem canunt.

DE OCTO DIEBUS NEOFITORŪ. & de sabbato quando albas deponunt.

Hodie albati qui in sabbato sc̄o baptizati fuerunt. uestib. albis
 exuuntur. Albati aut̄ p̄pter uestes albas uulgo appellant̄. Sicut
 vii. dies pertinent ad uetus testamentū p̄t̄ sabb. ita octo dies ad
 nouū p̄t̄ viii^{uu} resurrectionis die. A sabbato ad sabbatum por

39

tantur albe uestes que nobis speciem pstant quales esse debeam in nouo
testamento. et qualia corpora recepturi in viii. die. in qua pstantari nos
oportet ante deum cu ipso pignore qd accepimus in baptismo. Alba
aut uestimenta albarum. opera iustoru munda et candida omi te
pore. Quod uero in sabbato exuunt ipsa uestimenta. hi signif qd anima
cuiuscunq. fidelis migrans e corpore. inueniet sabbatu. i. requie. et uesti
mta sua hic dimittat. ide corp ut recipiat illud rtru in nouissima die.
O cto dies neophitoru. cursu presentis uitae monstrant. Sic eni hebra
icus ille popl transit mari rubro. coluna ignis noctu sibi pcedente
p ome iter terraru remissionis triumphans de hosab. introit. ita nri
baptizati extinctis peccatis pteritis ducunt cotidie ad aecclam co
lumna cerei illuminata precedente eos. Vnde intelligitur ad nullos
alios usus in quiblibet locis eam debere accendi. nisi in recordatione
luminis spssei du itur ad aecclam. O cto dies neophitoru distingunt^r
aceteris. i. viii. primo concinit. O cto officia q fiunt in comemo
ratione neophitoru distingunt^r aceteris sequentib. usq. in pente costen.
P rimu habet duas laudes. ide att confitemini. et trac laudate d.
viii. duas similit. i. duo att haec dies. et laudate pueri d. Qd n fit
in ullo alio sabbato usq. in pentecosten. vi media hnt resp. et att.
I mmemoria itaq. prime uitae qua habuit ada pmo canitur att. et
quia n fuit sempiterna. Tract^r sequitur humiliore lingua. ut hu
militas posterioris uitae recordetur. In recordatione u potissime
restauracionis. i. ultime reqei q redditur in vii die. et pficit^r in viii.

in octaua die et octauo officio . duo alleluia canunt. Primū q̄a uita
reddit. scdm̄ q̄ sempiterna. Similit̄ in dominicis dieb; duo att̄ ter
minantur usq; in pentecosten . ii . sunt unde anima in vii die . i . in
reque laudet d̄m . unū de p̄cepta gloria . alterā de p̄cipienda in
resurrectione . Homo aut̄ in resurrectione constabit ex corpore
et anima . et quia resurrectio dominica p̄cessit in octaua die .
quod futurū ē in resurrectione . Hoc agimus per dominicos dies usq;
pentecosten . i . ut mens et corpus laudet d̄m . per singulos dies unū
att̄ celebrat̄ . At media sex officia paschalis ep̄ domadē respons̄
tenent . et att̄ . Sicut septenarius numer̄ req̄em significat . ita
vi . opera . et in hac uita bonis operibus insistentū ē . & a d̄ laude
n̄ cessandū . In fine uersū respons̄ haec dies . p̄ posterus ordo est .
Benedictus qui uenit p̄ponit̄ in .v̄ . feria uersū lapidē que reph̄aue
runt . q̄ ē in ordine prior psalmi . Sed sexta feria cantat̄ . quia
inter ceteros p̄cipue sonat de passione d̄ni que facta ē vi . fr̄ . In
illa reph̄auerunt iudei d̄m̄ aedificantes . in illa factus ē in caput
anguli . Qd̄ aut̄ semel agitur baptismus . signif̄ quia x̄pc semel
p̄ nobis mortuus ē . In quo baptismo . ii . p̄actiones fieri n̄ dubium
est . Primū uidelicet abrenuntiare diabolo et pompisei . secundo
credere in m̄ysteriū sc̄ḡ et indiuiduē trinitatis . Paruuli autē
alio p̄fitente fidem illoꝝ . idcirco baptizantur . quia adhuc
loqui uel credere nequeunt . Qui si prius quā regenerent̄ tran
sierint . p̄cul dubio a regno x̄pi alieni existunt . Patrimi ū

670

illoꝝ p̄uidere debent . ut cū ad intelligibile ætatē p̄uenerint .
fide et bonis morib; instruunt . seu orationē dominicā et simbolū
eos instanter erudiant . Qd̄ sine glexerint . norint se rationē p̄ eis
reddituros ante dñm quoz fideiussores extiterunt . Quanto autē
tēpore generalit̄ ab ecclesia celebrat̄ aduent̄ sp̄s sc̄i āpostolos sup̄ .
tanto tēpore debet seruari unctio x̄rismat̄is apud unūqueq; qui
accipit manus impositionē . et non inmerito : qm̄ sp̄s sc̄s in vii . mu
lieribus . i . vii . uirtutibus uenit ad hospite suum . Dominicē p̄ albas
. i . in octauis pasche . danda est cera benedicta p̄ missam ad suffu
migandū scilicet in domib; suis . seu ponendū in agris . t̄ uineis p̄ p̄t̄
illusiones diabolicas . siue contra fulgura t̄ tonitrua .

R DE LAETANIA MAIORE .

romana consuetudo unū diem idē vii kt̄ mai interponit . que
uocat in laetania maiore non in ieiunio . Laetania autē gr̄ . latine
deprecatio t̄ rogatio d̄r̄ . inde et rogationes . Potest enī serena mens .
et aliena uoluntate mala p̄cari deū . quauis manducet sobrie .
Co . enī tēpore id̄ vii kt̄ mai solent inimici cōmouere bellū ad
uersū uicina regna . hinc reor caute hoc cē p̄uisū . t̄ quia tunc
om̄a in quodā p̄fectu sunt . Messes pullulant . arborei fructus
ex flore p̄deunt . uineę et oliuę suis arboribus erumpunt . ani
malia campos tondent . Quo necessaria haec sunt nr̄is usibus .
petendū est ut adno conseruent̄ . Tres autē dies rogationū qui
celebrantur ante ascensionē dñi iuxta more gallicanę aeccl̄e .

constituit sc̄s mamertius uienensis ep̄s. ob incursionem scilicet malarū
bestiarū que tunc tēporis grauissime afficiebant populum dñi.
Que consuetudo apud nos usq; hodie p diuersis calamitatibus deuo
tissime recolitur. **DE VIGILIA PENTECOSTES.**

In vigilia pentecostes ita agitur. sicut in sabbato sc̄o paschae.
Antequā enim descendatur ad fontes ad baptizandū. legitur lectio.
prima. Temptauit d̄s. OR. Deus qui in abrahā. Lectio. ij. Scripsit
moyses. CANT. Adtende caelū. OR. Deus qui nobis. Lectio. iij. Adp
hendent. CANT. Vinea facta ē. OR. Deus qui nos. Lect. iij. Audisit.
OR. Deus in cōmutabilis. CANT. Sicut ceruus. OR. Concede q̄s. Finis
lectionibus descendendū ē ad fontes cū sc̄o crismate et ceteris in mag
na reuerentia. decantando lactamam. His expletis. baptizan
dum est sicut in uigilia paschae. Post ascensum uero fontis. ingre
diendū ē ad missā publicā ad sc̄m ioh̄. In primis fiunt lactamā
ternę petendo. et cū dixerint agnus dei. dicatur excelsa uoce. Accen
dite. Accensis omib; luminibus. pcedit pontifex cū omi ornatu
usq; ad altare. et dic̄ gl̄a in excelsis deo. et pagitur missa in ordine suo.

DE IEIUNIIS TEMPORUM QUATTUOR.

Quattuor sunt tēpora anni. id̄ uer. estas. autumnus. et hiems. haec
tēpora solent nos p delectamenta sua reuocare ab amore caritatis.
in quibus oportet nos ieiunare. & iam si uenerit infra pentecosten
quando celebratur festiuitas vii formis sp̄s. ut illud dominicum.
Venient autem dies cum auferetur ab eis sponsus. et tunc ieiunabunt.